

**Sprawozdanie za 2021 rok z realizacji Programu
działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z
niepełnosprawnościami na lata 2021-2025**

Realizacja działań w 2021 roku

B.1. Dostępność architektoniczna, cyfrowa i techniczna przestrzeni publicznej miasta oraz dostęp do informacji

B.1.1. Realizacja idei projektowania uniwersalnego oraz wdrażanie racjonalnych usprawnień w przestrzeni miejskiej

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Planowania, Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością, Zarząd Transportu Miejskiego, Straż Miejska, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.1.1. Realizacja zasad projektowania uniwersalnego w inwestycjach miejskich lub wdrażania racjonalnych usprawnień (m.in.: budynki użyteczności publicznej, drogi, place, przestrzeń wypoczynkowa i użytkowa, także ze środków zewnętrznych)

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych inwestycji – **7**
- liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami - **824**
- liczba nowych miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami - **3**
- liczba wykazanych nieprawidłowości po kontroli miejsc parkingowych / liczba wystawionych mandatów/udzielonych pouczeń/odholowanych pojazdów – **157 / 91 / 43 / 23**
- liczba wykonanych prac związanych z obniżeniem krawężników lub/i montażem płytek z wypustkami na przejściach dla pieszych i chodnikach – **28 szt**

Opis:

1. **Miasto Lublin** zrealizowało w 2021 roku przy udziale środków zewnętrznych w myśl idei projektowania uniwersalnego **5 Projektów ze środków zewnętrznych**, w tym:
 - 1) Projekt „**Poprawa warunków edukacji ogólnej w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie**” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego (RPOWL) na lata 2014-2020. Stworzono równe szanse do korzystania z infrastruktury, co wcześniej nie było możliwe dla osób z niepełnosprawnościami. Z myślą o nich przystosowano ciągi pieszo-komunikacyjne oraz zamontowano dwa schodołazy do transportu osób na wózku inwalidzkim.
 - 2) Projekt „**Termomodernizacja sześciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie**” dofinansowany w ramach RPOWL na lata 2014-2020 oraz ze środków PFRON. Projekt realizował zasadę uniwersalnego projektowania. Wszystkie budynki są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. Dostępność zapewniają usytuowane w poziomie terenu drzwi zewnętrzne oraz wewnętrzne sal lekcyjnych w szkołach oraz pokojach w bursie, a także kształt i wymiary pomieszczeń i korytarzy, które zapewniają dogodne warunki ruchu dla osób z niepełnosprawnościami. Infrastruktura dostosowana jest do zmarginalizowanych grup społecznych m.in. niedowidzących i słabowidzących poprzez oznakowanie schodów i poręczy sygnalizujące zmianę przestrzenną. Ponadto w Szkole Podstawowej nr 33 została

zamontowana platforma dla niepełnosprawnych w formie podnośnika pionowego na zewnątrz budynku. W Szkole Podstawowej nr 18 przy wejściu głównym zainstalowana została pochylnia oraz instalacja przywoławcza, a jedna z klatek schodowych budynku szkoły oraz klatka schodowa sali gimnastycznej wyposażone są w platformy dla wózków inwalidzkich. W Bursie przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych wszystkie kondygnacje są w pełni dostępne dla osób niepełnosprawnych - przy wejściu do budynku zamontowana jest pochylnia zewnętrzna, w budynku zainstalowano windę. Ponadto jedna z łazienek w Bursie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

- 3) Projekt: **„Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF”** realizowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020. W ramach projektu w 2021 r. ukończono przebudowę Al. Raclawickich od Ronda Honorowych Krwiodawców (wraz z rondem) do skrzyżowania z ul. Lipową. Zastosowane zostały wyświetlacze informacji pasażerskiej o wysokim kontraście dostosowane do osób niedowidzących, a na przejściach dla pieszych ułożony został pas z kostki brukowej z fakturą rozpoznawalną przez osoby niewidome.
 - 4) Projekt: **„Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF”** realizowany w ramach RPOWL na lata 2014-2020. W ramach projektu ukończona została: budowa węzłów przesiadkowych przy ulicach: Żeglarskiej, Franczaka „Lalka”, Zbożowej, Osmolickiej, Kraśnickiej, Abramowickiej i Granitowej, budowa zespołów przystanków przesiadkowych: ul. Związkowa (rejon skrzyżowania al. Spółdzielczości Pracy, ul. Związkowej i ul. Węglarza), Poczekajka (rejon skrzyżowania al. Kraśnickiej i ul. Bohaterów Monte Cassino), Rejon ronda Dmowskiego, ul. Mickiewicza (rejon skrzyżowania ul. Kunickiego i ul. Mickiewicza), ul. Kunickiego (rejon Dworca gł. PKP), ul. Turystyczna (rejon przystanku kolejowego Lublin Zadębie), oraz przebudowa ul. Wygodnej.
W ramach prac mających na celu zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wykonano: systemy prowadzenia osób z niepełnosprawnościami w rejonach zatok, płytki z wybrzuszeniem typu „stop” na peronach zatok, krawężniki systemowe na zatokach, miejsca postojowe dla niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”, we wszystkich lokalizacjach zastosowano wyświetlacze informacji pasażerskiej o wysokim kontraście dostosowane do osób niedowidzących.
 - 5) Projekt: **„Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie”** realizowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020. W ramach projektu zastosowane zostały wyświetlacze informacji pasażerskiej o wysokim kontraście dostosowane do osób niedowidzących, a na przejściach dla pieszych i peronach ułożony został pas z kostki brukowej z fakturą rozpoznawalną przez osoby niewidome.
2. **Oddano 3 nowe miejsca parkingowe** dla osób niepełnosprawnych (oznakowanie wykonano w terenie na podstawie projektów stałej organizacji ruchu); lokalizacja: 1 miejsce w pobliżu ul. Skautów 11B oraz 2 miejsca w pobliżu ul. Podzamcze 3.
 3. **Wszelkie inwestycje realizowane przez Zarząd Dróg i Mostów (ZDiM)** zgodne są z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.
Ponadto w ramach bieżącego utrzymania ulic Wydział Utrzymania i Remontów ZDiM w Lublinie w 2020 roku wykonał prace związane z obniżeniem krawężników lub/i montażem płytek z wypustkami na przejściach dla pieszych i chodnikach na następujących ulicach:
 - ul. Nałkowskich (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 4 szt.
 - ul. Krakowskie Przedmieście (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 6 szt.
 - ul. Lubartowska (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 3 szt.

- ul. PCK (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Kosmonautów (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Zachodnia (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Przyjaźni (obniżenia krawężników wraz z montażem płyt ostrzegawczych w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Brzóska (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 2 szt.
 - ul. Raabego (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Wspólna (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Elektryczna (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. B. Chłopskich (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 1 szt.
 - ul. Północna (montaż płyt ostrzegawczych) 1 szt.
 - ul. Jutrzenki (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 2 szt.
 - ul. Dziewanny (obniżenia krawężników w ciągach pieszych) 2 szt.
4. **Straż Miejska** systematycznie i na bieżąco kontrolowała miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, w związku z czym na sprawców wykroczeń: nałożono **91 mandatów** karnych na kwotę **45 500 zł**; **43 osoby** pouczono; **23 pojazdy** odholowano.
 5. **Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (LPEC)**: zrealizowało 2 inwestycje; liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami – 1.

B.1.1.2. Opracowanie systemu informowania o dostępności

Wskaźniki:

- wykonano/nie wykonano – **wykonano**

Opis:

Na stronie BIP UM Lublin w zakładce Dostępność – Dokumenty znajduje się Informacja o możliwości składania wniosków w sprawie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Opisana jest procedura składania wniosku oraz formularz Wniosku.

W 2021 r. – 0 wniosków.

B.1.1.3. Sukcesywne przeprowadzanie audytów oraz certyfikowanie przestrzeni miejskiej oraz budynków użyteczności publicznej

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych audytów w przestrzeni publicznej – **1**
- liczba przyznanych certyfikatów
- liczba przyjętych interwencji od osób z niepełnosprawnościami oraz zgłoszeń SMS od osób niesłyszących – **1 864**

Opis:

1. **Straż Miejska** udostępnia osobom niesłyszącym specjalny numer telefonu (665 500 410), za pośrednictwem którego dyżurni **przyjęli 1 864 wiadomości sms**, dotyczące:
 - spożywania napojów alkoholowych w miejscach niedozwolonych – 8;
 - nieprawidłowego postoju pojazdów – 1 493;
 - niszczenia roślinności – 85;
 - przetwarzania termicznego odpadów – 15;
 - porzuconych zwierząt – 20;
 - inne – 243.

2. W ramach Projektu Międzynarodowy Instytut Outsourcingu przeprowadził działania związane z przeglądem (weryfikacją) dokumentacji w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej jak i informacyjno-komunikacyjnej. Pracownicy Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych dokonali oceny dostępności architektonicznej 31 budynków Urzędu Miasta Lublin. Efektem końcowym badania oceny dostępności architektonicznej (wizje lokalne) było przekazanie przez Wydział w dniu 17 sierpnia 2021 r. do Międzynarodowego Instytutu Outsourcingu uzupełnionej ankiety dotyczącej przeglądu dokumentacji (procedur) Urzędu Miasta Lublin. 1 przeprowadzony audyt.

B.1.1.4. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis poniżej

Opis:

1. Pracownicy **Wydziału Architektury i Budownictwa** prowadząc postępowania administracyjne w sprawie udzielenia pozwoleń na budowę, dokonują weryfikacji przedłożonego projektu budowlanego pod kątem zgodności planowanych inwestycji z obowiązującymi przepisami dotyczącymi osób niepełnosprawnych.
2. Dostępność architektoniczna siedziby **Lubelskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A.** (LPEC), ul. Puławska 28, 20-822 Lublin:
 - do budynku prowadzą 2 wejścia od strony ul. Puławskiej 28. Do obu wejść prowadzą schody. Przy wejściu od strony Działu Relacji z Klientami znajduje się podjazd dla wózków;
 - dla osób na wózkach dostępny jest korytarz i pomieszczenia na parterze od strony Działu Relacji z Klientami;
 - obok budynku od strony ul. Puławskiej wyznaczono 1 miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych;
 - do budynku i wszystkich jego pomieszczeń można wejść z psem asystującym i psem przewodnikiem, w budynku nie ma pętli indukcyjnych.
 - Informacje o potrzebie dostępności tłumacza języka migowego zgłaszać można najpóźniej 14 dni przed przyjazdem do LPEC.
3. W ramach funkcjonującego od niedawna referatu ds. dostępności w **Wydziale ds. Osób Niepełnosprawnych** w 2021 roku:
 - 1) odbyło się 6 spotkań Zespołu zadaniowego do spraw dostępności Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta Lublin na których omawiane były podejmowane przez urząd i jednostki organizacyjne inicjatywy związane z dostępnością, przygotowywania na stronę urzędu materiałów z zakresu działania instytucji w języku łatwym do czytania i zrozumienia;
W trakcie prowadzonych prac zostały wyłonione podzespoły dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Członkowie zespołu mieli możliwość uczestniczenia w konsultacjach, zaproponowanego przez Koordynatora do spraw dostępności Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta Lublin „Planu działania na rzecz poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2021 Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych Miasta Lublin”. Plan, po zaakceptowaniu przez Krzysztofa Żuka Prezydenta Miasta Lublin, został zamieszczony na stronie Urzędu Miasta Lublin w zakładce Koordynator dostępności.

Wskaźniki:

- 6 spotkań
- 2) konsultowano szablony ogłoszeń konkursowych pod kątem dostępności cyfrowej oraz zapisów umów dotyczące zapewnienia dostępności przez podmioty ubiegające się o pozyskanie środków publicznych dla mieszkańców Lublina.

Pracownicy referatu konsultowali także zapisy umieszczane w umowach zawieranych przez Miasto Lublin. Zapisy dotyczyły zapewnienia dostępności podczas realizowanych projektów.

Wskaźniki:

- 5 konsultacji
- 3) weryfikowano prowadzone prace inwestycyjno-budowlane podejmowane przez Gminę Lublin, w zakresie poprawności wykonywanych robót z zapisami dostępności architektonicznej wskazanej w ustawie (na podstawie wizytacji i wysyłanej korespondencji dokonuje się korekt w prowadzonych pracach);
Podczas prowadzonych prac inwestycyjno-budowlanych w mieście Lublin na skutek dokonanych wizytacji zostały wprowadzone usprawnienia służące zapewnieniu dostępności dla mieszkańców Lublina:
- na ul. Lipowej zostało wykonane przejście obok schodów dostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz rodziców z wózkiem dziecięcym,
 - na ul. Lubartowskiej zostały umieszczone na chodniku oznaczenia dla osób z dysfunkcją wzroku informujące o zejściu na przejście dla pieszych,
 - zapewnione zostało wyjście dla dziecka poruszającego się na wózku inwalidzkim z kamienicy, w pobliżu której trwa inwestycja budowy Dworca Metropolitarnego,
 - po dokonanej wizytacji na zajezdni na Al. Kraśnickiej została zgłoszona do Wykonawcy potrzeba wykonania korekty dojazdu przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim z miejsca parkowania samochodem na chodnik.

Wskaźniki:

- 4 weryfikacje prowadzonych prac inwestycyjno-budowlanych
 - 3 korekty
 - 1 zgłoszenie do poprawy
- 4) weryfikowano zgłoszenia mieszkańców miasta dotyczących braku zapewnienia dostępności w poszczególnych obszarach architektonicznych miasta oraz podejmowano działania służące zapewnieniu tej dostępności:
- skierowano do ZDiM pismo w sprawie niedostosowania schodów przy ul. Montażowej;
 - interweniowano w sprawie przebudowy ul. Pułaskiego dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim,
 - skierowano pismo do ZDiM w sprawie dokonanej inwestycji u zbiegu ul. Spadochroniarzy i Al. Raławickiej, w związku ze zwężeniem chodnika i wykonania wysokiego krawężnika;
 - wystosowano pismo dotyczące braku dostosowania przejścia podziemnego na ul. Jana Pawła II dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

Na skutek podjętych interwencji Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych uzyskał informację, iż zgłoszone problemy będą uwzględnione w przyszłych planach inwestycyjno-budowlanych, w miarę posiadanych możliwości finansowych.

Wskaźniki:

- 4 pisma
- 5) opiniowano plany inwestycyjne dotyczące budowania nowych lokali lub wynajmowania nowych lokali pod kątem spełnienia w nich wymogów architektonicznych i informacyjno-komunikacyjnych.
Pracownicy referatu do spraw dostępności dokonali 4 konsultacji w zakresie zapewnienia wymogów wynikających z ustawy o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami:
- projektu budowy Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży na ul. Kunickiego,
 - projektu budowy budynku na ul. Leszczyńskiego 20, który ma być miejscem pracy pracowników Urzędu Miasta Lublin,

- wynajmu budynku na ul. Jezuickiej dla pracowników UM,
- wynajmu budynku na ul. Chodźki.

Wskaźniki:

- 4 weryfikacje dostępności
- 6) uczestniczenie w szkoleniach, webinarach, konferencjach, różnych zespołach zadaniowych i projektach związanych z tematyką dostępności w celu podniesienia kompetencji w tym zakresie.
- Pracownicy w celu podnoszenia kwalifikacji uczestniczyli w:
- cyklicznych szkoleniach koordynatorów dostępności w ramach projektu „Akademia samorządowa: Dostępność plus ZIT Lubelski”;
 - szkoleniu „Audiodeskrypcja” prowadzonym przez Fundację Siódmy Zmysł;
 - szkoleniu dla koordynatorów ds. dostępności dotyczącym „Podstaw obsługi klienta ze szczególnymi potrzebami”;
 - cyklicznych szkoleniach z dostępności cyfrowej organizowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów;
 - szkoleniu „Planowanie i wdrażanie dostępności cyfrowej” organizowanym przez Ministerstwo Cyfryzacji;
 - szkoleniu online z zakresu ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Temat: „Ustawa o zapewnieniu dostępności a NGO”. Szkolenie zostało organizowane przez Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin we współpracy ze Stowarzyszeniem "Otwieracz”;
 - szkoleniu dotyczącym „Dostępność Cyfrowa – projektowanie uniwersalne”;
 - szkoleniu o tematyce: „Przełamywanie stereotypów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy” organizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Spolszczej w Lublinie;
 - szkoleniu w ramach projektu „Standardy dostępności kultury – wspólna sprawa” – organizowanym przez Stowarzyszenie „Otwieracz”;
 - szkoleniu on-line „Ustawa o doręczeniach elektronicznych i zmiany w kodeksie postępowania administracyjnego w świetle aktualnych poglądów doktryny po 5 października 2021 r.”.

Wskaźniki:

- 17 szkoleń
- 7) w 2020 r. Miasto przystąpiło do Projektu „Lepiej, szybciej, skuteczniej”, którego Liderem jest Fundacja Inicjatyw Menedżerskich. Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług publicznych osobom o szczególnych potrzebach poprzez opracowanie sposobu świadczenia i standardów usług publicznych dostosowanego do potrzeb osób o szczególnych potrzebach w ramach 6. samorządów. W 2021 roku odbyło się **19 spotkań** z Zespołu i koordynatora w celu wypracowania dokumentu obejmującego standardy obsługi dla Urzędu. W dniach 17-22 października 2021 r. 4. pracowników zaangażowanych w projekt uczestniczyło w wizycie studyjnej w Turynie we Włoszech, mającej na celu wymianę doświadczeń z zakresu funkcjonowania mieszkalnictwa socjalnego, dostępności architektonicznej mieszkań socjalnych dla osób z niepełnosprawnościami, funkcjonowania pomocy społecznej, pośrednictwa pracy oraz organizacji pozarządowych w Turynie i prowincji Piemont. W dniach 6-7 grudnia w szkoleniu wyjazdowym z zakresu dostępności oraz wymianą doświadczeń z wyjazdu do Turynu wzięło udział 3 pracowników, zaś w dniach 9-10 grudnia 3 pracowników Urzędu wzięło udział w warsztatach empirycznych dotyczących stresu w pracy i stresu wynikającego z obsługi klienta o szczególnych potrzebach.
- 8) Zgłoszenie Lublina do nagrody Access City Award, która jest uznawana przez Komisję Europejską za chęci, zdolności i wysiłki miasta, aby stać się bardziej dostępnym, aby zagwarantować równy dostęp do praw podstawowych oraz poprawić jakość życia

mieszkańców i zapewnić wszystkim – bez względu na wiek, mobilność czy zdolności – równy dostęp do wszystkich zasobów i przyjemności, jakie miasta mają do zaoferowania.

B.1.2. Realizacja idei projektowania uniwersalnego oraz wdrażanie racjonalnych uprawnień w komunikacji miejskiej

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Zarząd Transportu Miejskiego, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe w powyższym zakresie oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.2.1. Zapewnienie 100% dostępności taboru komunikacji miejskiej

Wskaźniki:

- wskaźnik procentowy taboru przystosowanego do korzystania przez osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności, tj. posiadający min. 3 z wymienionych udogodnień: ubrajlowienie przycisków, rampa lub przyklęk, zapowiedzi głosowe, kontrastowe oznaczenia, wyświetlacz – **99,7 %**
- ilość pojazdów pozyskanych do obsługi linii komunikacyjnych – **37**
- ilość pojazdów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych tj. posiadających 3 z wymienionych udogodnień – **358 szt.**

Opis:

1. **Miasto** realizowało projekty w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020:
 - 1) **„Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie”** - w ramach projektu zakupione autobusy i trolejbusy zostały dostosowane do osób z niepełnosprawnościami poprzez między innymi: niską podłogę na całej długości pojazdu, wyposażenie w tzw. „przyklęk”, przyciski oznaczone dodatkowo w alfabecie Braille’a, informację głosową, wyświetlacze informacji pasażerskiej o wysokim kontraście dostosowane do osób niedowidzących.
 - 2) **„Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej”** - zakupione w ramach projektu autobusy i trolejbusy zostały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez między innymi: niską podłogę na całej długości pojazdu, wyposażenie w tzw. „przyklęk”, przyciski oznaczone dodatkowo w alfabecie Braille’a, informację głosową, wyświetlacze informacji pasażerskiej o wysokim kontraście dostosowane do osób niedowidzących.
2. **Dane związane z przystosowaniem komunikacji miejskiej:**
 - 1) wskaźnik procentowy taboru przystosowanego do korzystania przez osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności, tj. posiadający min. 3 z wymienionych udogodnień: ubrajlowienie przycisków, rampa lub przyklęk, zapowiedzi głosowe, kontrastowe oznaczenia, wyświetlacz – **99,7% (stan na dzień 31.12.2021 r.)**
Łączna ilość taboru komunikacji miejskiej MPK Lublin – 359 szt. (250 autobusów, 109 trolejbusów).
Ilość pojazdów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych tj. posiadających 3 z wymienionych udogodnień – **358 szt. (249 autobusów, 109 trolejbusów);**
 - 2) Ilość pojazdów pozyskanych do obsługi linii komunikacyjnych w roku 2021:
 - a. Trolejbusy marki Solaris Trollino 18MD – **10 szt.**

- b. Autobusy elektryczne marki Solaris Urbino 12 Electric – **27 szt.**

B.1.2.2. Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technicznych, cyfrowych etc. poprawiających funkcjonowanie, bezpieczeństwo i samodzielność pasażerów z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- wprowadzone rozwiązania

B.1.3. Rozwój zindywidualizowanych usług transportowych dla osób o obniżonej mobilności wymagających szczególnych form wsparcia w tym zakresie

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Transportu Miejskiego i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe w powyższym zakresie oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.3.1. Rozwój oraz wdrażanie nowych form zindywidualizowanych usług transportowych

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z usługi, przewozów indywidualnych – **659 osób**
- liczba dzieci objętych dowozem do placówek edukacyjnych – **354 uczniów** (stan na 31.12.2021 r.)
- liczba zakupionych busów do przewozu osób niepełnosprawnych - **2**

Opis:

W ramach zakończonego w 2021 roku projektu „**Likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej Betania oraz Kalina w Lublinie**” dofinansowanego ze środków PFRON, zakupione zostały dwa mikrobusy do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowane do przewozu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

B.1.3.2. Szkolenia personelu obsługującego dowozy

Wskaźniki:

- liczba przeszkolonych osób – **ok. 60 osób**

Opis:

Zarząd Transportu Miejskiego (ZTM): około 60 osób – szkolenie z pierwszej pomocy.

B.1.3.3. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- wprowadzone rozwiązania:
 - a) Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Kalina” świadczy usługę transportową na rzecz 10 podopiecznych pobytu dziennego oraz zapewnia transport podopiecznym przebywającym na pobycie całodobowym w przypadku wyjazdów na konsultacje lekarskie.
 - b) Środowiskowy Dom Samopomocy „Kalina” świadczy usługę transportową na rzecz 23 podopiecznych

B.1.4. Zapewnienie dostępu do informacji

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Zarząd Transportu Miejskiego, Biuro Obsługi Mieszkańców i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe oraz organizacje pozarządowe, Wydział Organizacji Urzędu

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.4.1. Opracowanie zasad i wdrażanie w urzędzie oraz jednostkach podległych tekstu łatwego w czytaniu na stronach internetowych, pismach urzędowych, materiałach informacyjnych etc.

Wskaźniki:

- liczba podjętych działań + opis – **2 spotkania**

Opis:

Odbyły się dwa spotkania podzespołu ds. dostępności informacyjno-komunikacyjnej, na których zostały omówione Europejskie standardy tworzenia tekstu łatwego do czytania i zrozumienia (ETR), jak również zaprezentowane wersje testowe przygotowanych informacji w ETR na strony UM i jednostek organizacyjnych miasta. Proces przygotowywania informacji trwa.

B.1.4.2. Udostępnianie, upowszechnianie wiedzy o niepełnosprawności, ulgach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami, możliwościach wsparcia instytucjonalnego i środowiskowego etc. w różnych formach i różnymi kanałami

Wskaźniki:

- liczba porad/informacji udzielonych przez Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR, MZOON i inne – **27 112**
- liczba wydanych/dodrukowanych egzemplarzy danej publikacji

Opis:

1. **Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w 2021 roku:**
 - przyjętych wniosków: 722 dla dzieci, 6 019 dla dorosłych;
 - wydanych orzeczeń: 921 dla dzieci, 6 236 dla dorosłych;
 - legitymacji osoby niepełnosprawnej: 87 dla dzieci, 1 231 dla dorosłych;
 - kart parkingowych – 1 616.
2. **Liczba porad i informacji:**
 - 1) **MOPR: 2 732 porad/informacji** zarówno osobiście, jak i telefonicznie przez pracowników działu ds. osób niepełnosprawnych MOPR w Lublinie; **4 358 porad/informacji** udzielonych przez pracowników socjalnych. W ramach realizowanych działań w 2021 r. pracownicy socjalni informowali osoby niepełnosprawne m.in. o ulgach i uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym, możliwościach złożenia wniosku do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie, uzyskania wsparcia instytucjonalnego i środowiskowego, procedurze odwołania od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Ponadto przedstawiciele służb społecznych udzielali wsparcia beneficjentom pomocy społecznej w skompletowaniu dokumentacji i wniosków o określenie stopnia niepełnosprawności, w procedurze odwoławczej, jak również informowali o możliwości uzyskania świadczenia uzupełniającego ZUS dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, zasiłku pielęgnacyjnego z Wydziału świadczeń socjalnych MOPR, a także zasadach przyznawania dofinansowania z Działu ds. osób niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

2) **Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych:**

- Organizacja spotkania on-line z rodzicami i terapeutami oraz nauczycielami dzieci z niepełnosprawnościami na prośbę SOSW NR 1 (22 czerwiec);
- Prelekcja w Klubie Seniora nt. Działań Miasta na rzecz Seniorów z niepełnosprawnościami w ramach Projektu IPS (5, 7 lipca, 10 września);
- W związku z epidemią koronawirusa w 2021 roku nadal prowadzone były działania mające na celu zapewnić bezpieczeństwo i ochronę zdrowia osób z niepełnosprawnością – w ramach funkcjonowania infolinii pracownicy Wydziału udzielali niezbędnych informacji dotyczących transportu, szczepień oraz punktów szczepień.

Liczba porad/informacji udzielonych przez Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych – **3 190** OION.

B.1.4.3. Wspieranie dostępu do poradnictwa prawnego i psychologicznego

Wskaźniki:

- liczba porad prawnych – **5 606**
- liczba porad psychologicznych – **14 068**

Opis:

1. **Wydział Organizacji Urzędu:** środki zewnętrzne – dotacja celowa na realizację zadania w 2021 r. – łącznie 924 000 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945) na terenie miasta Lublin w 2021 roku utworzonych zostało 14 punktów, w których osoby uprawnione mogły skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Połowę ww. punktów prowadziły wyłonione w otwartym konkursie ofert organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego. W pozostałych siedmiu punktach nieodpłatna pomoc prawna udzielana była przez adwokatów i radców prawnych wskazanych przez lubelskie samorządy zawodowe, na podstawie umów zawartych z Gminą Lublin.

Miasto Lublin, zgodnie z przepisami ww. ustawy umożliwiło ponadto osobom ze znaczą niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824) udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej również za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość a także poza punktem, w tym poprzez zorganizowanie wizyty w miejscu zamieszkania tych osób. Ponadto osoby doświadczające trudności w komunikowaniu mogły skorzystać z pomocy tłumacza języka migowego.

W okresie stanu epidemii, mieszkańcy mogli skorzystać ze wsparcia w sposób zdalny, za pośrednictwem telefonu, maila lub komunikatora internetowego.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego udzielono **5 601 porad**, z czego 1 334 porady zostały udzielone z zakresu z zakresu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Przeważająca większość udzielonych w 2021 r. porad prawnych obejmowała swym zakresem dziedzinę prawa cywilnego, uprawnieni korzystali również często z porad z zakresu prawa rodzinnego i karnego. Wśród osób, które skorzystały z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego 637 osób zadeklarowało zasiłki jako źródło dochodu w gospodarstwie domowy, natomiast 354 osób wykazało rentę z tytułu niezdolności do pracy jako źródło utrzymania.

W ramach realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej przez organizacje pozarządowe zostały zrealizowane następujące zadania m.in.:

- opublikowano kilkanaście publikacji w wersji elektronicznej np. z zakresu pomocy społecznej, dyskryminacji i mobbingu oraz praw i obowiązków konsumenta;
- opracowano E-poradniki edukacyjne w wersji elektronicznej z zakresu najważniejszych zagadnień, z którymi spotykają się Wykonawcy udzielający porad (Sprawy spadkowe, Prawa pracownicze, Zadłużenia, Prawo rodzinne);
- udostępniono wideoporadniki, zgodnie z wybraną przez samorząd lokalny tematyką: Upadłość konsumencka, Uprawnienia samotnego rodzica, Zajęcia komornicze, Odpowiedzialność karna nieletnich.

Zadania z zakresu edukacji prawnej były najczęściej realizowane w formie elektronicznej, dzięki temu dostęp do powyższych treści stał się powszechny i nieograniczony.

2. **MOPR:** Liczba porad **prawnych – 5 porad** (w ramach projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, dofinansowanego z EFS w ramach RPOWL na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne).

Liczba **porad psychologicznych 32 porady** MOPR w Lublinie, w tym:

- 18 porad (w ramach projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, dofinansowanego z EFS w ramach RPOWL na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne),
- 14 porad (udzielonych w 2021 r. w Centrum Aktywności Środowiskowej w ramach spotkań indywidualnych z psychologiem).

ŚDS „Kalina” – **łącznie 559 porad psychologicznych**, w tym 345 dla podopiecznych, 214 – porad dla członków rodzin.

3. **Wydział Oświaty i Wychowania:** liczba porad psychologicznych – porady, terapie przeprowadzone przez poradnie pedagogiczno-psychologiczne – **13 477**.

B.1.4.4. Zapewnianie dostępu do informacji w PJM na stronach internetowych oraz w realizacji świadczonych usług dla mieszkańców miasta

Wskaźniki:

- liczba tłumaczeń na PJM, w tym:
 - spotkań i posiedzeń – **2**
 - konsultacji - **2**
 - Sesji Rady Miasta – **wszystkie sesje rady miasta są tłumaczone na PJM**
 - filmiki z tłumaczeniami na stronach internetowych – **1**

Opis:

1. Zapewnienie tłumaczeń PJM w ramach projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, skierowanych do mieszkańców i mieszkanki Miasta Lublin:
 - 1) Projekt „**Wsparcie procesów partycypacyjnych w Lublinie**” Lubelskiej Grupy Badawczej, w ramach którego zapewnione są tłumaczenia PJM zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami uczestników spotkań konsultacyjnych, np. w 2021 r. tłumaczone były konsultacje regulaminu budżetu obywatelskiego oraz konsultacje społeczne uchwały w sprawie trybu i zasad przeprowadzania konsultacji społecznych z Mieszkańcami Miasta Lublin oraz uchwały regulującej tryb konsultacji z organizacjami pozarządowymi i Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin.
 - 2) Projekt „**Sentymentalne spacery po dzielnicy Rury**” Lubelskiej Grupy Badawczej, w ramach którego zapewniono tłumaczenie PJM jednego z dwóch spacerów. Organizacja otrzymała dofinansowanie w wysokości 2000 zł.

- 3) W ramach „Plan dla Dzielnic”, spotkań (stacjonarnych) Prezydenta Miasta Lublin z Mieszkanekami i Mieszkańcami udało się zapewnić tłumaczenie na PJM tylko na 1 spotkanie (4 godziny).
2. **Miasto zawarło** w 2021 r. dwie umowy na świadczenie usług na tłumaczeń symultanicznych Polskiego Języka Migowego,
3. W ramach realizacji zadań związanych z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań w 2021 roku **został nagrany film na potrzeby mieszkańców Lublina, posługujących się Polskim Językiem Migowym**, aby umożliwić im samospis w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań w 2021 roku, poprzez sprzęt komputerowy udostępniony w sali nr 3 Ratusza. Film ten został zamieszczony na stronie lublin.eu w zakładce Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021.

B.1.4.5. Dążenie do zapewniania pełnej dostępności serwisów internetowych Miasta wraz z podległymi jednostkami oraz wdrażanie nowoczesnych rozwiązań np. aplikacje, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i in.

Wskaźniki:

- liczba serwisów, które wdrożyły dostęp do informacji zgodnie z WCAG.2.1 – **11**
- liczba nowo utworzonych hot-spotów

Opis:

1. Główne serwisy miejskie tj. **lublin.eu**, **bip.lublin.eu** oraz Biuletyn Informacji Publicznej jednostek organizacyjnych **biuletyn.lublin.eu** są częściowo zgodne z UdC (Ustawa z 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej). W wyniku przeprowadzonego w 2020 roku audytu dostępności wyeliminowano większość utrudnień i błędów związanych z dostępnością. Redaktorzy serwisów dokładają starań, aby treści umieszczane na stronach były dostępne cyfrowo dla jak najszerszego grona odbiorców serwisu.
2. **aplikacja LUBIKA** – całkowicie zgodna z WCAG.2.1.
3. **ZDiM: 1 serwis Biuletyn Informacji Publicznej.**
4. **MPWiK:** W związku z przestarzałą technologicznie obecną stroną MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie, której dostosowanie do obecnych standardów m.in. WCAG.2.1 byłoby bardzo czasochłonne i kosztowne – w 2021 r. przygotowany został SIWZ dotyczący stworzenia od podstaw nowej strony Spółki uwzględniający wymogi ujęte w Ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Zaproszenie do złożenia oferty zostało wysłane pod koniec 2021 r. Termin złożenia ofert mija 22.01.2022 r.
Ze względu na powyższe innych działań dostosowujących starą stronę w 2021 r. nie podejmowano.
MPWiK Sp. z o.o. nie tworzy ani nie udostępnia hot-spotów dla swoich klientów.
5. **MOPR:** Częściowe dostosowanie stron internetowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie, Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy „Mozaika”.
6. **Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych:** Po przeprowadzonym w UM audycie dostępności serwisów głównych, po analizie wyników są wdrażane zalecenia:
 - prowadzone szkolenia redaktorów serwisów miejskich,
 - powstała zakładka z materiałami z dostępności, która jest regularnie aktualizowana i uzupełniana.

Poza tym zaplanowane jest opracowanie standardów redagowania i dodawania treści w serwisach, które ułatwią tworzenie nowych dostępnych stron i multimedii oraz poprawne redagowanie dodawanych nowych treści.

7. **Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.:** Dostosowanie funkcjonalności strony internetowej Spółki dla osób niepełnosprawnych, tj. umożliwienie zmiany rozmiaru czytanych treści, ustawienia kontrastu, skali szarości oraz negatywu.
8. **Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.** zapewnia dostępność swojej strony internetowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Zapewnienie dostępności ma zastosowanie do strony internetowej **lpec.pl**. dnia 27.01.2021 została sporządzona nowa strona **www.lpec.pl**. Natomiast dnia 10.02.2021 r. została sporządzona strona **www.lpec.bip.mbnet.pl** częściowo zgodna.

B.1.4.6. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis – **11**

Opis:

1. Realizacja 1 szkolenia przez **Wydział Partycypacji Społecznej** skierowanego do organizacji pozarządowych z zakresu ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w dniu 29 czerwca 2021 r. z zapewnieniem tłumaczenia na PJM.
2. Fundacja Maturita realizowała w ramach dotacji celowej zadanie publiczne pn. „Wymień piec – zyskaj zdrowie” – akcja edukacyjno-informacyjna skierowana do mieszkańców Lublina. Zapewniono dostęp do informacji w zakresie: wpływu spalania paliw niskiej jakości na zdrowie ludzi i jakość powietrza, zachęcania do wymiany niskosprawnych pieców i kotłów na paliwo stałe na niskoemisyjne źródła ciepła poprawiające komfort i jakość życia mieszkańców, możliwości skorzystania z dotacji w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji, obowiązku złożenia deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i źródeł spalania paliw, dotacji w ramach ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze”, zapisów tzw. „Uchwały antysmogowej” dotyczącej m.in. konieczności wymiany źródeł ciepła opalanych paliwami stałymi w gospodarstwach domowych.
Punkt informacyjny oferenta wyposażony w windę z dostępem dla osób niepełnosprawnych. Informacja poprzez emisję 57 spotów radiowych - osoby niewidzące albo słabo widzące. Pogrubiona czcionka na materiałach informacyjnych (plakaty, ulotki) oraz na stronie Facebooku fundacji - osoby słabo widzące, osoby niesłyszące.
Działania prowadzone przez Fundację Maturita:
 - 1) akcję edukacyjno-informacyjną przeprowadzono m.in. poprzez emisję 57 spotów radiowych informacyjnych w Radiu Lublin,
 - 2) dystrybucję plakatów w ilości 50 sztuk rozmieszczonych na publicznych słupach informacyjnych, na tablicach informacyjnych oraz miejscach najczęściej uczęszczanych przez mieszkańców dzielnic Miasta,
 - 3) dystrybucję ulotek w ilości 1000 sztuk rozdysponowanych w dzielnicach domów jednorodzinnych.
 - 4) uwzględniono różne formy przekazu informacji dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami:
 - 5) osoby niesłyszące/niedosłyszące - plakaty, ulotki, pasek wstążki i aplikacja pozwalająca na powiększenie tekstu na stronie internetowej, publikacje w mediach społecznościowych,
 - 6) osoby niewidome - spot radiowy
 - 7) osoby słabowidzące - spot radiowy oraz pasek wstążki i aplikacja pozwalająca na powiększenie tekstu na stronie internetowej,
 - 8) osoby niepełnosprawne ruchowo - ulotki dostarczane do domów, spot radiowy, punkt informacyjny w budynku pozbawionym barier architektonicznych (windą).
3. **Działania w zakresie pomocy społecznej:**

- 1) udzielanie porad pedagogicznych (udzielono porad 3 osobom w Centrum Aktywności Środowiskowej),
- 2) wsparcie informatyczne dla mieszkańców (udzielono wsparcia 1 osobie w Centrum Aktywności Środowiskowej),
- 3) pogadanka dla seniorów pn.: „Aktywny senior” – inicjatywa odbyła się w dniu 5 lipca 2021 r. w siedzibie Klubu Seniora przy DPS im. Matki Teresy z Kalkuty. W trakcie spotkania zorganizowanego przez pracowników Sekcji pracy socjalnej Nr 1 MOPR w Lublinie omówiono zagadnienia związane z uprawnieniami oraz pomocą instytucjonalną, którą mogą uzyskać osoby niepełnosprawne oraz w podeszłym wieku. W pogadance uczestniczyło 9 osób niepełnosprawnych.

B.1.5. Zwiększanie dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Nieruchomości Komunalnych, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Planowania, Wydział Architektury i Budownictwa i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe oraz spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.5.1. Realizacja działań prowadzących do zwiększania dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych należących do Miasta oraz wspólnot, w których znajdują się lokale komunalne

Wskaźniki:

- liczba inwestycji/racjonalnych usprawnień wykonanych w budynkach wielorodzinnych, w których znajdują lokale komunalne + opis działań – 0

B.1.5.2. Realizacja działań prowadzących do zwiększania dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych nie należących do Miasta

Wskaźniki:

- liczba inwestycji/racjonalnych usprawnień wykonanych w budynkach wielorodzinnych nie należących do Miasta + opis działań

B.1.5.3. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis

Opis:

Pracownicy **Wydziału Architektury i Budownictwa** prowadząc postępowania administracyjne w sprawie udzielenia pozwoleń na budowę, dokonują weryfikacji przedłożonego projektu budowlanego pod kątem zgodności planowanych inwestycji z obowiązującymi przepisami dotyczącymi osób z niepełnosprawnościami.

B.1.6. Opracowanie Programu „Lublin bez barier”

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.6.1. Opracowanie diagnozy potrzeb w zakresie zapewnienia dostępności budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia należących do Miasta

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych badań ankietowych/analiz/audytów

B.1.6.2. Opracowanie diagnozy potrzeb oraz planu działań w zakresie zapewnienia dostępności budynków mieszkalnych oraz ich otoczenia należących do Miasta

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych badań ankietowych/analiz/audytów

B.1.6.3. Opracowanie diagnozy potrzeb w zakresie zapewnienia dostępności infrastruktury drogowej i rekreacyjnej na terenach należących do Miasta

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych badań ankietowych/analiz/audytów

B.1.6.4. Opracowanie kart dostępności obiektów oraz warstwy na geoportalu miejskim zawierającej informacje o dostępności przestrzeni publicznej oraz bieżąca ich aktualizacja

Wskaźniki:

- opis wykonanych działań

B.1.6.5. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis - 1

Opis:

W dniu 19 września 2021 r. w ramach Kawiarenki Obywatelskiej pt. „Lublin miasto dostępne” odbył się Spacer badawczy szlakiem turystycznym pod kątem DOSTĘPNOŚCI dla osób ze szczególnymi potrzebami w Lublinie. Spotkanie zostało realizowane w ramach cyklu kroczących debat publicznych, organizowanych w formie Kawiarenek Obywatelskich w projekcie „Lubelscy Liderzy Dostępności na START” realizowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG. Projekt jest realizowany przez Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych w partnerstwie z Lubelskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki. Celem Kawiarenek Obywatelskich jest prowadzenie w ramach Lubelskiego Partnerstwa na Rzecz Dostępności działań animacyjno-sieciujących oraz wymiana doświadczeń w zakresie stosowania zasad dostępności (cyfrowej, architektonicznej i komunikacyjno-informacyjnej itp.). Po ponad dwugodzinnym spacerze odbyło się podsumowanie i dyskusja dotycząca dostępności odcinka od Placu Teatralnego 1 do Kościoła Dominikanów i z powrotem. Ustalenia ze Spaceru badawczego będą pomocne w ustalaniu Standardów dostępności przestrzeni miejskiej w Lublinie.

B.1.7. Utworzenie Funduszu Dostępności Miasta Lublin

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Zarząd Dróg i Mostów, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta realizujące zadania inwestycyjne i remontowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.1.7.1. Przekazywanie środków finansowych na likwidację barier lub wdrażanie racjonalnych usprawnień w przestrzeni Miejskiej

Wskaźniki:

- wysokość przeznaczonych środków w danym roku
- liczba inwestycji/racjonalnych usprawnień wykonanych ze środków Funduszu

B.2. Uczestnictwo w sferze kulturalnej, sportowej i turystycznej

B.2.1. Zwiększanie dostępu do kultury

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.2.1.1. Wyznaczenie koordynatorów dostępności w instytucjach kulturalnych

Wskaźniki:

- liczba miejskich instytucji kultury, w których wyznaczono koordynatora dostępności / liczba wyznaczonych koordynatorów w miejskich instytucjach kultury – **11 / 14**

Opis:

W 11 instytucjach kultury wyznaczono koordynatora dostępności – łącznie jest to 14 osób.

B.2.1.2. Sukcesywne zwiększanie dostępności instytucji kultury oraz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez miejskie instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności

Wskaźniki:

- liczba wydarzeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami:
 - z tłumaczeniami na Polski Język Migowy - **214**
 - z audiodeskrypcją - **44**
 - z napisami (rozszerzonymi) – **246** (liczba łączna z napisami na żywo)
 - z napisami na żywo – **246** (liczba łączna z napisami na żywo)
 - z pętlą indukcyjną – **68**
 - z asystą – **123**
 - zrealizowanych w dostępnej przestrzeni – **1 632**
 - pozostałe (materiały promocyjne, zaproszenia, materiały dotykowe etc.) – **398**
- liczba instytucji posiadających opis dostępności – **11 instytucji posiada opis dostępności (dodatkowo 11 filii MBP posiada opis dostępności)**

B.2.1.3. Opracowanie standardów dostępności wydarzeń kulturalnych, w tym zasad ich znakowania

Wskaźniki:

- opracowanie wytycznych wykonano/nie wykonano – **4 instytucje posiadają opracowane standardy dostępności**

- wprowadzone ulgi i zniżki w opłatach – **w 6 IK wprowadzone zostały zniżki** (np. dla osób z niepełnosprawnościami lub dla opiekunów, dodatkowo w MBP wszystkie wydarzenia są bezpłatne)

B.2.1.4. Organizacja szkoleń z dostępności dla pracowników miejskich instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych

Wskaźniki:

- liczba przeszkolonych pracowników instytucji/organizacji pozarządowych – **263 osób**

Opis:

263 osób pracujących (lub współpracujących) z Instytucjami Kultury, dodatkowo w szkoleniach wzięli udział przedstawiciele 6 organizacji pozarządowych.

B.2.1.5. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis – **8 imprez, 5 działań**

Opis:

1. Działania w zakresie pomocy społecznej:

W roku 2021 w ramach dofinansowań sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2021 dofinansowano **8 imprez o charakterze kulturalnym**, w których uczestniczyło **224 osoby**. Łączna kwota przekazanego dofinansowania wyniosła **8 768,33 zł**.

2. Działania w zakresie kultury:

- 1) DDK „Bronowice” - instytucja otrzymała dofinansowanie do wniosku nr: 200882/21 złożonego w ramach programu Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu na Utworzenie innowacyjnej i nowoczesnej Pracowni Scenicznej - etap 2. W ramach zadania w filii Domu Kultury – w Pracowniach Kultury Maki została zainstalowana pętla indukcyjna, platforma przyschodowa oraz infokioski zwiększające dostępność informacyjną.
- 2) Galeria Labirynt - projekt wystawy i dostępnościowego opracowania 30 dzieł z kolekcji instytucji – każdemu dziełu towarzyszą materiały dotykowe, audiodeskrypcje, tłumaczenia na PJM, angielski i ukraiński, teksty łatwe, podpisy w alfabecie Brajla. Audiodeskrypcje i materiały dotykowe powstały we współpracy z ekspertami i ekspertkami z KUL i UMCS. Od 16.11 do 31.01.2022 – 9 prac wraz z adaptacjami pokazywanych na wystawie Kolekcja Dostępna. W ramach projektu testowanie materiałów przez osoby z niepełnosprawnościami wzroku, szkolenia dla kadry Galerii Labirynt i warsztaty edukacyjne dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych.
- 3) MBP - projektowanie uniwersalne najnowszych filii bibliotecznych (BIOTEKA, Al. Racławickie 22, Filia nr 40, ul. Sławin 20); oznaczenie taśmami kontrastowymi pionowych przeszkód; usunięcie poziomych przeszkód w naszych filiach.
- 4) Teatr Stary - teatr dysponuje tyflomakietą budynku teatru, która stale udostępniana jest widzom. Opracowano Przed-przewodnik, będący wsparciem podczas planowania i samej wizyty w instytucji. Teatr sukcesywnie wdraża zalecenia wynikające z audytu dostępności przeprowadzonego w 2020 roku, m.in. dostosowanie strony internetowej, znakowanie schodów, wymiana tablic informacyjnych, nabycie materacy do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami oraz wózka ortopedycznego. Publikując materiały wytworzone

przez teatr stosuje: teksty alternatywne, tłumaczenia na PJM i napisy, w przypadku dwóch produkcji własnych teatru, zarejestrowanych i publikowanych on-line, opracowano także audiodeskrypcję.

3. W ramach tzw. „wkładów własnych” Stowarzyszenie „Ukryty Skarb” Miasto uzyskało środki w wysokości 5 500 zł na różnorodne działania aktywizujące, rozwijające pasje i promujące osiągnięcia dzieci i młodzieży z Zespołem Downa. Stowarzyszenie za ww. dotację zleciło wykonanie profesjonalnych strojów ludowych dzieciom tańczącym tańce ludowe (10 dzieci). Przeprowadzenie szeregu działań mających na celu ćwiczenie dzieci z Zespołem Downa w tańcu ludowym, prezentacji tego tańca, przeprowadzenia sesji fotograficznej w Skansenie, wydanie albumu z tancerzami w strojach ludowych w scenerii Skansenu.

B.2.2. Zwiększanie dostępu do sportu

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Sportu, MOSiR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.2.2.1. Wyznaczenie koordynatorów dostępności w MOSiR oraz obiektach sportowych

Wskaźniki:

- liczba obiektów sportowych, w których wyznaczono koordynatora dostępności

Opis:

W ramach spółki został wyznaczony 1 koordynator ds. dostępności na wszystkie obiekty sportowe.

B.2.2.2. Sukcesywne zwiększanie dostępności obiektów oraz wydarzeń sportowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności

Wskaźniki:

- liczba wprowadzonych udogodnień dla widzów – **0** (wszystkie obiekty MOSiR Bystrzyca są przystosowane na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, w roku 2021 nie zrealizowano nowych inwestycji, w roku 2022 planowany jest zakup platformy).
- liczba wprowadzonych udogodnień dla zawodników – **0**
- liczba dostępnych wydarzeń – **ok. 120** (ze względu na covid część wydarzeń odbywała się bez udziału publiczności).

B.2.2.3. Opracowanie standardów dostępności wydarzeń, w tym zasad ich znakowania

Wskaźniki:

- opracowanie wytycznych wykonano/nie wykonano - **nie wykonano** – w trakcie opracowywania
- wprowadzone ulgi i zniżki w opłatach - **tak**

B.2.2.4. Szkolenia pracowników MOSiR oraz obiektów sportowych w zakresie dostępności

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń/osób uczestniczących – **0**

B.2.2.5. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis – **1 impreza, 8 działań**

Opis:

1. Działania w zakresie pomocy społecznej:

W ramach dofinansowań sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2021 dofinansowano **1 imprezę o charakterze sportowym**, w której uczestniczyły **32 osoby**. Łączna kwota przekazanego dofinansowania wyniosła **23 431,80 zł**.

2. Działania w zakresie sportu:

Organizowanie sportowych działań dla osób niepełnosprawnych:

- 1) Udostępnienie obiektów sportowych na potrzeby szkolenia sportowego;
- 2) Szkolenie sportowe osób niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach;
- 3) Eliminacje do Mistrzostw Polski Nieśłyszących w Siatkówce Mężczyzn;
- 4) Ogólnopolski Turniej Nieśłyszących Oldbojów w Halowej Piłce Nożnej;
- 5) Mistrzostwa Polski Osób z Niepełnosprawnością w Łucznictwie;
- 6) Mistrzostwa Polski w Goalball;
- 7) Sport formą aktywności osób niepełnosprawnych – zawody pływackie;
- 8) XXIV Wyścig w Kolarstwie Paraolimpijskim.

Finansowe wsparcie sportowców:

- Program MISTRZ – program wspierający niepełnosprawnych sportowców przygotowujących się do Letnich Igrzysk Paraolimpijskich w Tokio 2021 - 2 osoby;
- stypendia za osiągnięte wyniki sportowe - 11 osób.

B.2.3. Zapewnienie dostępu do turystyki

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Biuro Rozwoju Turystyki, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe i inne instytucje

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.2.3.1. Wyznaczenie koordynatorów dostępności w Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin

Wskaźniki:

- zrealizowano/nie zrealizowano

B.2.3.2. Sukcesywne zwiększanie dostępności instytucji turystycznych oraz wydarzeń związanych z turystyką dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności

Wskaźniki:

- liczba Miejsc Inspiracji dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami/rodzaje usprawnień
- liczba szkoleń/spotkań informujących o dostępności dla podmiotów współpracujących z Biurem Rozwoju Turystyki

B.2.3.3. Tworzenie multimedialnych przewodników turystycznych po Lublinie w PJM; zwiększanie częstotliwości spacerów dostępnych dla osób niedosłyszących i głuchych

Wskaźniki:

- liczba materiałów multimedialnych w PJM dostępnych na stronie turystyka.lublin.eu

- liczba spacerów z tłumaczem PJM w ciągu roku

B.2.3.4. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis – **13 imprez**

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

W ramach dofinansowań sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2021 dofinansowano **13 imprez o charakterze turystycznym**, w których uczestniczyło **277 osób**. Łączna kwota przekazanego dofinansowania wyniosła **136 302,85 zł**.

B.3. Aktywność zawodowa

B.3.1. Zwiększanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Miejski Urząd Pracy, MOPR, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg i Mostów, Zarząd Nieruchomości Komunalnych i inne jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.3.1.1. Zwiększanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Lublin i jednostkach podległych (w szczególności w których wskaźnik zatrudnienia jest niższy niż 6%)

Wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych pracujących w poszczególnych jednostkach – **251**, w tym:
 - Urząd Miasta Lublin (UML): 112 osób
 - Zarząd Transportu Miejskiego (ZTM): 5 osób; 4,5 w etatach
 - Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej (LPGK): 5 osób
 - Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji (MPWK): 22 osoby / 21,5 etatu
 - Zarząd Dróg i Mostów (ZDiM): 3 osoby
 - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie: 34 osoby
 - Zespół Ośrodków Wsparcia: 7
 - DPS (Dom Pomocy Społecznej) im. W. Michelisowej: 1
 - DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie: 4
 - DPS „Kalina”: 8
 - DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie: 5
 - DPS im. Matki Teresy z Kalkuty: 7
 - DPS „Betania”: 4
 - Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej: 1
 - ŚDS (Środowiskowy Dom Samopomocy) „Kalina”: 1
 - ŚOW „Kalina”: 1
 - Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów "Kalina": 2
 - Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną: 2

- ŚDS „Mozaika”: 2
- Miejski Urząd Pracy (MUP): 13
- Zarząd Nieruchomości Komunalnych (ZNK): 5
- Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej LPEC): 7
- wskaźnik zatrudnienia (%) w poszczególnych jednostkach:
 - UML: 8,11%
 - ZTM: 4,38 %
 - LPGK: 16%
 - MPWiK: 2,67%
 - ZDiM: 3,06%
 - MOPR: 6,81%
 - ZOW: 7,04%
 - DPS im. W. Michelisowej: 2,04%
 - DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie: 7,143%
 - DPS „Kalina”: 7%
 - DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie: 5,69%
 - DPS im. Matki Teresy z Kalkuty: 6,64%
 - DPS „Betania”: 4,4 %
 - Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej: 4,35%
 - ŚDS „Kalina”: 6,25%
 - ŚOW „Kalina”: 1,78%
 - Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów "Kalina": 6%
 - Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną: 7,14%
 - ŚDS „Mozaika”: 5%
 - MUP: 7,3%
 - ZNK: 4,57%
 - LPEC: 1,9%

B.3.1.2. Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (ZAZ, spółdzielnie socjalne i in.)

Wskaźniki:

- wysokość środków przeznaczonych na funkcjonowanie, rozbudowę, utworzenie podmiotów ekonomii społecznej – **542 487,63 zł**
- liczba ZAZ w mieście

Opis:

Miejski Urząd Pracy w Lublinie w zakresie ekonomii społecznej realizował dwie formy wsparcia - refundację składek ZUS dla spółdzielni socjalnej oraz refundację świadczeń integracyjnych. Pomocą w postaci refundacji składek ZUS dla spółdzielni socjalnej objęto cztery spółdzielnie, którym wypłacono wsparcie w kwocie łącznej **225 841,01 zł**.

Natomiast refundację świadczeń integracyjnych realizowano wobec jednego podmiotu, posiadającego status Centrum Integracji Społecznej, wydając na ten cel kwotę łączną **316 646,62 zł**.

B.3.1.3. Propagowanie zatrudniania osób z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- liczba pozyskanych przez MUP ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami – **6 641**
- liczba osób z niepełnosprawnościami, które podjęły zatrudnienie/działalność gospodarczą – **249 / 8**

- liczba zorganizowanych inicjatyw i wydarzeń propagujących zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami – 9

Opis:

1. Działania Miejskiego Urzędu Pracy:

- w okresie sprawozdawczym wpłynęło **6 641 ofert pracy**, z których mogą korzystać także osoby z niepełnosprawnością, w tym 252 oferty skierowane wyłącznie dla osób z niepełnosprawnościami.
- w okresie sprawozdawczym **249 osób** podjęło zatrudnienie, natomiast **8 osób** rozpoczęło działalność gospodarczą.
- w roku 2021 zorganizowano **3 spotkania** Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego oraz **1 spotkanie** Klubu Pracodawców w ramach których m.in. promowano pracodawcom wykorzystanie potencjału osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
- zorganizowano **5 posiedzeń** Miejskiej Rady Rynku Pracy, na których poruszano m.in. problematykę aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
- w związku z sytuacją epidemiczną w kraju MUP w Lublinie wstrzymał organizację Targów Pracy oraz Dnia Kariery 2021.

2. Działania Urzędu Miasta Lublin:

W każdym ogłoszeniu o naborze na wolne stanowisko urzędnicze znajduje się informacja „Do składania dokumentów zachęcamy osoby niepełnosprawne”. W przypadku, gdy wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w UM Lublin jest niższy niż 6 %, w ogłoszeniu zawarte są również informacje dotyczące możliwości skorzystania z pierwszeństwa w zatrudnieniu przez osoby niepełnosprawne (zgodnie z ustawą o pracownikach samorządowych).

B.3.1.4. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis poniżej

Opis:

1. Działania Urzędu Miasta Lublin:

- 1) W dniu 17.12.2021 r. zostały przeprowadzone wizytacje **4 stanowisk pracy** osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W wyniku wizytacji zostały wydane następujące zalecenia (są na etapie realizacji w 2022 r.):
 - wymiana krzesła na bardziej ergonomiczne (z regulacją podparcia kręgosłupa w odcinku szyjnym),
 - 2 przydzielenia podnóżka pod stopy,
 - wymiana krzesła na bardziej ergonomiczne (z regulacją i podparciem kręgosłupa w odcinku szyjnym i lędźwiowym).
- 2) Dwóch pracowników Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych uczestniczyło w wizycie studyjnej w Norwegii. Uczestnikom wizyty zostały zaprezentowane przez Partnerów Norweskich opisy dobrych i sprawdzonych rozwiązań z zakresu doskonalenia zarządzania usługami publicznymi i rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Wyjazd był związany z zajęciem w 2020 roku przez Miasto Lublin I miejsca w trzeciej edycji konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2020 „Samorząd jako pracodawca”. Edycja konkursu koncentrowała się na dialogu społecznym dla godnej pracy. Konkurs otrzymał dofinansowanie z Norwegii poprzez Granty Norweskie 2014-2021, w ramach Programu Dialog Społeczny - Godna Praca. Miasto Lublin zostało docenione za realizowany od kilku lat proces sukcesywnego zwiększania otwartości na zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami w urzędzie i jednostkach organizacyjnych miasta. Prowadzona polityka zatrudnienia została bardzo wysoko oceniona przez ekspertów z komisji konkursowej, jak i przez inne samorządy.

2. Do świadczenia usługi ochrony osób i mienia dla **Lubelskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej** wybrano firmę będącą zakładem pracy chronionej (zatrudniająca osoby niepełnosprawne).

B.3.2. Działania kierowanie do osób z niepełnosprawnościami

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Oświaty i Wychowania, Miejski Urząd Pracy, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe, Wydział Organizacji Urzędu

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.3.2.1. Kształtowanie zdolności adaptacyjnych osób niepełnosprawnych do zmieniającego się rynku pracy oraz umożliwianie zdobycia niezbędnego doświadczenia zawodowego w celu wejścia/powrotu na rynek pracy w ramach realizowanych usług i instrumentów rynku pracy

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych działań/osób w nich uczestniczących – **5 / 138**

Opis:

1. 1 osoba niepełnosprawna przyjęta do Wydziału Podatków Urzędu Miasta Lublin na staż organizowany przez Wydział Organizacji Urzędu finansowany przez MUP ze środków PFRON.
2. **Działania w zakresie pomocy społecznej:**
Realizacja przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2021 r. projektu „W aktywności siła” dofinansowanego z EFS w ramach RPOWL na lata 2014-2020 Oś priorytetowa 11. Włączenie społeczne, Działanie 11.1. Aktywne włączenie. Głównym celem projektu był wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zaś grupę docelową stanowiły niepełnosprawne osoby wykluczone (w tym dotknięte ubóstwem) lub osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powyżej 18 r.ż. z terenu Miasta Lublin będące klientami MOPR w Lublinie.
1 działanie / 60 uczestników działań aktywizujących w ramach projektu „W aktywności siła”.
3. **Działania Miejskiego Urzędu Pracy:**
 - 1) staże – 51 os.;
 - 2) szkolenia – 17 os.;
 - 3) prace interwencyjne – 3 os.;
 - 4) prace społeczno-użyteczne – 7 os.

B.3.2.2. Dostęp do wiedzy, usług poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy

Wskaźniki:

- liczba wydanych skierowań do pracy – **82**
- liczba wydanych skierowań na prace społeczno-użyteczne - **11**
- liczba udzielonych porad grupowych, indywidualnych i informacji zawodowej – **1 116**

Opis:

1. wsparcia udzielono 1 osobie w Centrum Aktywności Środowiskowej w ramach aktywizacji zawodowej osób dorosłych - **1 porada**.
2. W trakcie wizyt w **Miejskim Urzędzie Pracy** w Lublinie oraz w trakcie kontaktów telefonicznych osobom niepełnosprawnym udzielano informacji o możliwości korzystania z poradnictwa zawodowego oraz korzyściach płynących z tych usług. Doradca zawodowy w

indywidualnym procesie doradczym wykorzystywał takie techniki, jak: rozmowa doradcza, wywiad, testy, dzięki którym można poznać swoje predyspozycje, zainteresowania i preferencje zawodowe.

Liczba skierowań do pracy – 82;

Liczba wydanych skierowań na prace społeczno-użyteczne – 11;

Liczba udzielonych porad grupowych - W związku z sytuacją epidemiczną w kraju MUP w Lublinie nie organizował porad grupowych;

Liczba udzielonych porad indywidualnych – 79;

Liczba udzielonych informacji zawodowych – 18.

3. **Wydział Oświaty i Wychowania:** liczba udzielonych porad grupowych, indywidualnych i informacji zawodowej – przez Specjalistyczną Poradnię Zawodową – **1 018**.

B.3.2.3. Ułatwianie kontaktu z pracodawcami

Wskaźniki:

- liczba kontaktów marketingowych zachęcających pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością – **1 815**

Opis:

Z liczby 1 815 kontaktów marketingowych zrealizowanych ogółem, zachęcających pracodawców do zatrudniania osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami, Miejski Urząd Pracy w Lublinie zrealizował 330 kontaktów marketingowych nakierowanych wyłącznie na zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami.

B.3.2.4. Przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, w tym dofinansowania do oprocentowania kredytów etc.

Wskaźniki:

- liczba osób, które otrzymały środki - **8**

Opis:

Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej – 8 osób. W 2021 r. do Miejskiego Urzędu Pracy w nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie środków PFRON na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej.

B.3.2.5. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis - **2**

Opis:

Środowiskowy Dom Samopomocy „Absolwent” brał udział w projektach podnoszących kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych:

- 1) „Moje hobby krawieckie przyszłością zawodową – kurs krawiecki”, służący nabywaniu i rozwijaniu praktycznych umiejętności krawieckich. Kurs poświadczony dyplomem.
- 2) „(Nie)Pełnosprawni są aktywni” – kurs kulinarny, służący nabywaniu i rozwijaniu praktycznych umiejętności kulinarnych. Kurs poświadczony świadectwem czeladniczym.

B.3.3. Działanie kierowane do Pracodawców

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Miejski Urząd Pracy, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.3.3.1. Zwrot kosztów przystosowania tworzonych bądź istniejących stanowisk pracy stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności

Wskaźniki:

- liczba pracodawców otrzymujących wsparcie
- wysokość wykorzystanych środków

B.3.3.2. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy

Wskaźniki:

- liczba pracodawców otrzymujących wsparcie - 5
- wysokość wykorzystanych środków – 120 598,99 zł

B.3.3.3. Zwrot kosztów zatrudniania osób wspomagających pracę niepełnosprawnych pracowników

Wskaźniki:

- liczba pracodawców otrzymujących wsparcie
- wysokość wykorzystanych środków

B.3.3.4. Świadczenie usług doradczych dla pracodawców, w tym w zakresie pomocy w doborze odpowiednich kandydatów do poszczególnych instrumentów rynku pracy oraz kandydatów do pracy

Wskaźniki:

- przeprowadzone działania

Opis:

W trakcie realizacji usług i instrumentów rynku pracy Miejski Urząd Pracy w Lublinie świadczył usługi doradcze pracodawcom przy realizacji m.in. staży, prac interwencyjnych, prac społeczno-użytecznych dobierając najbardziej odpowiednie do potrzeb pracodawców formy wsparcia. Stosował także pomoc w doborze odpowiednich kandydatów przy zgłaszanych krajowych ofertach pracy.

B.3.3.5. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych działań/osób w nich uczestniczących

B.4. Edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych

B.4.1. Zapewnienie dostępności do edukacji

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Funduszy Europejskich i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.4.1.1. Coroczny monitoring danych dotyczący liczby i rodzajów niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży

Wskaźniki:

- liczba dzieci/młodzieży z niepełnosprawnościami na wszystkich etapach edukacyjnych – **2 421**
- liczba i rodzaje niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży na wszystkich etapach edukacyjnych:
Podział orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na przyczynę ich wydania:
 - autyzm/Asperger – 846 os. / 34,6%
 - w st. lekkim – 433 / 18%
 - w st. umiarkowanym – 347 / 14,4%
 - w st. znacznym – 58 / 2,4%
 - zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 43 / 1,8%
 - niewidomi – 19 / 0,8%
 - słabowidzący – 68 / 2,8%
 - niesłyszący – 62 / 2,6%
 - słabosłyszący – 112 / 4,7%
 - ruchowy/afazja – 433 / 18%.

Przedszkola i oddziały przedszkolne - 24,1%, 583 os.

Szkoły podstawowe – 52,5%, 1 272 os.

Szkoły ponadpodstawowe – 23,4%, 566 os.

- liczba wydanych opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju – **248**
- liczba wydanych opinii przez poradnie (ogółem) – **3 719**
- liczba wydanych orzeczeń, w tym o potrzebie kształcenia specjalnego i o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych
- liczba wydanych orzeczeń przez poradnie – **916**
- liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego – **902**
- liczba orzeczeń o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – **14**
- liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci przez MZON - **921**

Opis:

W 2021 r. **Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności** wydał **87 legitymacji dla dzieci** oraz **921 orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci** w tym:

- 9 orzeczeń wydanych o odmowie ustalenia;
- 26 orzeczeń wydanych o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych;
- 886 orzeczeń wydanych o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

B.4.1.2. Sukcesywna poprawa dostępności placówek edukacyjnych oraz żłobków

Wskaźniki:

- liczba nowo wybudowanych/wyremontowanych placówek w myśl idei projektowania uniwersalnego – **0**
- liczba placówek, w których zniesiono bariery bądź wprowadzono racjonalne usprawnienia, opis – **3**

Opis:

Wydział Inwestycji i Remontów: W roku sprawozdawczym w niżej wymienionych placówkach wykonano:

- 1) Zespół Szkół Ekonomicznych – schodołaz;
- 2) Zespół Szkół Budowlanych – platforma zewnętrzna i wewnętrzna dla osób niepełnosprawnych;
- 3) BS nr 7, przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych – winda, dostosowanie sanitariatów, jadalni i pokoi dla osób niepełnosprawnych.

B.4.1.3. Rozszerzanie i dostosowywanie oferty placówek opiekuńczych i specjalistycznych dla dzieci do lat 3

Wskaźniki:

- liczba żłobków publicznych - **9**
- liczba miejsc w żłobkach publicznych dla dzieci z niepełnosprawnością - **65**
- liczba dzieci z niepełnosprawnością uczęszczających do żłobków - **18**
- liczba placówek/dzieci uczęszczających w zajęciach wczesnego wspomaganie rozwoju - **0**

B.4.1.4. Oferta instytucjonalna ukierunkowana na poprawę warunków edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- liczba placówek edukacyjnych, opiekuńczych i specjalistycznych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami/liczba dzieci z nich korzystających - **11 / 1 120**

Opis:

Sektor szkolnictwa specjalnego (1 120 wychowanków i uczniów):

- 1) Przedszkole Specjalne nr 11;
- 2) Szkoła Podstawowa Specjalna nr 26 im. Janusza Korczaka z filią;
- 3) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1;
- 4) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2;
- 5) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej;
- 6) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niestyszającej i Słabo Słyszającej im. Jana Pawła II;

W skład czterech Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych wchodzi:

- 3 szkoły podstawowe,
 - 1 liceum ogólnokształcące,
 - 2 technika,
 - 2 branżowe szkoły st. I,
 - 2 szkoły przysposabiające do pracy,
 - 1 szkoła policealna;
- 7) Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii;
 - 8) Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Insignis”;
 - 9) Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Tajemniczy Ogród”;
 - 10) Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Tajemniczy Ogród” im. F. Hodgson Burnett;

11) Niepubliczne Przedszkole „Skrzat” z Oddziałami Specjalnymi.

B.4.1.5. Organizacja zajęć edukacyjnych wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- liczba działań realizowanych w ramach projektów + opis - **7**
- liczba projektów, w których wsparciem zostali objęci niepełnosprawni uczniowie – **5**
- liczba uczniów niepełnosprawnych objętych różnymi formami zajęć edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacji – **30**

Opis:

1. Działania w zakresie oświaty:

Projekty współfinansowane ze środków UE wdrażane przez Wydział Oświaty i Wychowania:

- 1) W ramach projektu „**Fachowcy jutra**”, współfinansowanego ze środków UE w ramach RPOWL na lata 2014-2020, w 2021 r. realizowane były następujące działania:
 - organizacja wakacyjnych staży uczniowskich u pracodawców;
 - organizacja zajęć specjalistycznych oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających szanse na rynku pracy;
 - organizacja zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych.
- 2) W ramach projektu „**Lubelska Wyżyna Specjalistów**”, współfinansowanego ze środków UE w ramach RPOWL na lata 2014-2020, w 2021 r. realizowane były następujące działania:
 - organizacja zajęć specjalistycznych oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających szanse na rynku pracy.
- 3) W ramach projektu „**Kolorowe BeryLOVE – nowe przedszkole w Lublinie**” współfinansowanego ze środków UE w ramach RPOWL na lata 2014-2020, w 2021 r. realizowane były następujące działania:
 - realizacja zajęć dydaktycznych w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwoliły na zwiększenie kompetencji społecznych dla dzieci uczęszczających do Przedszkola nr 88 z zakresu logopedii.

Liczba uczniów niepełnosprawnych objętych różnymi formami zajęć edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacji – **8**.

2. W 2021 roku Miasto uzyskało środki w wysokości 30 000 zł na prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Zadanie to realizowały dwie organizacje: Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo oraz Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Lublinie. Wykorzystały one na zorganizowanie zaproponowanych przez siebie zajęć: logopedycznych, wokalnno-muzycznych oraz edukacyjnych przy użyciu robota - kwotę 25 640 zł, a objęły swoimi działaniami 22 dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. (2 projekty, 22 dzieci, kwota 25 640 zł);
Zorganizowanie zaproponowanych przez dwie organizacje pozarządowe zajęć: logopedycznych, wokalnno-muzycznych oraz edukacyjnych przy użyciu zakupionego z dotacji robota edukacyjnego.

B.4.1.6. Działania informacyjne i promocyjne podejmowane przez placówki zajmujące się kształceniem osób z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- liczba i opis działań - **4**

Opis:

Działania w zakresie oświaty:

- 1) Promowanie działań informacyjnych poprzez systematyczne umieszczanie informacji na stronie internetowej placówek oraz na profilu FB.
- 2) Organizacja Dnia Otwartego.
- 3) Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla rodziców osób z niepełnosprawnościami oraz nauczycieli i specjalistów w SOSW.
- 4) 16 listopada 2021 r. w ramach współpracy Urzędu Miasta Lublin, Przedszkola z oddziałami integracyjnymi nr 12 w Lublinie oraz Stowarzyszenia Atinati w Gruzji odbyła się wizyta studyjna online, w której wzięło udział ponad 30 przedstawicieli gruzińskich Wydziałów Oświaty, Kuratorów Oświaty oraz pracowników placówek przedszkolnych z różnych regionów Gruzji. Podczas spotkania dyrekcja Przedszkola - przedstawiła organizację pracy placówki, metody pracy, zwłaszcza z dziećmi z dysfunkcjami i niepełnosprawnościami, a także skład kadry pedagogicznej, do której należą wychowawcy, psychologowie i terapeuci różnych dziedzin m.in.: logopedzi, specjaliści dogoterapii, fizjoterapeuci. Odbył się także wirtualny spacer po przedszkolu oraz prezentacja filmów z zajęć przeprowadzanych w przedszkolu.

B.4.1.7. Zapewnienie możliwości pobierania nauki we wszystkich typach szkół i przedszkoli, zgodnie z potrzebami rozwojowymi, edukacyjnymi oraz predyspozycjami

Wskaźniki:

- liczba dzieci objętych nauczaniem włączającym – **744**, w tym w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych 146, szkołach podstawowych – 512, w liceach – 45, w technicach 29, w branżowych – 12. W placówkach i szkołach prowadzonych nie przez JST – 551.
- liczba oddziałów integracyjnych/liczba dzieci z niepełnosprawnościami w oddziałach integracyjnych – **381** (w sektorze publicznym – 22 oddziały integracyjne w 5 przedszkolach – 95 dzieci)
- liczba oddziałów w przedszkolu specjalnym – 12 / liczba dzieci – 55

Opis:

Na terenie miasta Lublin prowadzi działalność **16 placówek integracyjnych**, w tym z oddziałami integracyjnymi:

1) **8 przedszkoli:**

- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 12
- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 36
- Przedszkole Integracyjne nr 39
- Publiczne Przedszkole Integracyjne nr 40
- Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym nr 70
- Przedszkole Integracyjne Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego im. Bł. Ojca Gwidona
- Przedszkole Niepubliczne „Zacisze” z Oddziałami Integracyjnymi
- Przedszkole Niepubliczne z Oddziałami Integracyjnymi im. Bł. Bolesławy Lament

2) **8 szkół podstawowych:**

- Szkoła Podstawowa nr 15 im. Jana Pawła II
- Szkoła Podstawowa nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej
- Szkoła Podstawowa nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Pamięci Majdanka
- Szkoła Podstawowa nr 43 im. Ignacego Jana Paderewskiego
- Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II
- "Skala" Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Alberta Einsteina

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi "Bajkowa Akademia"

B.4.1.8. Zapewnienie odpowiedniej kadry wspierającej proces kształcenia, zgodnie z indywidualnymi potrzebami ucznia wynikającymi z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego

Wskaźniki:

- liczba osób zatrudnionych jako kadra wspierająca – **169 os.** w przedszkolach publicznych (125 nauczycieli i 44 pracowników obsługi, a w tym 41 nauczycieli w przedszkolu specjalnym i 25 pracowników obsługi)
- liczba etatów pomocy nauczyciela dla ucznia z niepełnosprawnością w szkołach i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych – **85,5**
- liczba dzieci objętych pomocą kadry wspierającej w placówkach edukacyjnych – **890** (w przedszkolach publicznych – **150 plus 740** w innych placówkach)

B.4.1.9. Zapewnianie wsparcia w postaci doradztwa zawodowego w placówkach edukacyjnych

Wskaźniki:

- liczba dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością korzystająca z doradztwa zawodowego w placówkach edukacyjnych – **740**
- liczba godzin specjalistów, w tym doradców zawodowych – **5 430**
- liczba zatrudnionych doradców zawodowych w placówkach edukacyjnych – **20** (dodatkowo: liczba terapeutów – **12**, rehabilitantów - **9**)

B.4.1.10. Dostosowywanie oferty szkół do i możliwości osób z niepełnosprawnościami oraz potrzeb zmieniającego się rynku pracy

Wskaźniki:

- liczba szkół dla młodzieży z niepełnosprawnościami o charakterze zawodowym – **7**

Opis:

Miasto Lublin posiada ofertę kształcenia zawodowego dla uczniów niepełnosprawnych i jest organem prowadzącym dla 2 techników, 2 branżowych szkół st. I, 2 szkół przysposabiających do pracy, 1 szkoły policealnej.

B.4.1.11. Wsparcie procesu edukacji niepełnosprawnej młodzieży i przygotowanie do wejścia na rynek pracy

Wskaźniki:

- liczba uczniów przystępująca do egzaminu zawodowego w ramach szkolnictwa specjalnego - **120**

B.4.1.12. Utworzenie centrum kompleksowego wsparcia edukacyjnego, rewalidacyjnego oraz rehabilitacyjnego dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- liczba miejsc w zmodernizowanej placówce kształcenia

B.4.1.13. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis - 2

Opis:

Działania w zakresie oświaty:

- 1) **Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022.**
W roku szkolnym 2021/2022 pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych została udzielona uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego: słabowidzącym, niesłyszącym, słabosłyszącym, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona powyżej. Beneficjentami byli uczniowie uczęszczający do: branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Celem programu było wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów. Dofinansowanie zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych dla jednego ucznia wynosiło w zależności od rodzaju niepełnosprawności od kwoty 225 zł do kwoty 445 zł. W ramach Programu pomocą objętych zostało **415 uczniów**.
- 2) **Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.**
W roku 2021 w ramach programu przeprowadzono łącznie **11 298 godzin zajęć**. Specjalistycznego wsparcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju **udzielało 19 terapeutów** o następujących specjalnościach:
 - Rehabilitant ruchowy – 3 osoby, liczba zrealizowanych godzin: 2 417,
 - Logopeda - 2 osoby, liczba zrealizowanych godzin: 869,
 - Surdologopeda - 1 osoba, liczba zrealizowanych godzin: 782,
 - Pedagog specjalny, surdopedagog - 3 osoby , liczba zrealizowanych godzin: 1 062,
 - Pedagog specjalny, tyflopedagog - 3 osoby, liczba zrealizowanych godzin: 1 587,
 - Pedagog specjalny, oligofrenopedagog – 3 osoby, liczba zrealizowanych godzin: 1 506,
 - Instruktor widzenia – 2 osoby, liczba zrealizowanych godzin: 848,
 - Psycholog - 1, liczba zrealizowanych godzin: 644,
 - Terapeuta SI - 1, liczba zrealizowanych godzin: 1 038.
 Zapewniona została opieka pielęgniarstwa w wymiarze 545 godzin, 2 godziny dziennie przez 5 dni w tygodniu, opieką objęto 20 dzieci i ich rodziny.
W sumie, w przeciągu roku 2021 r. wsparciem w ramach zadania objętych **zostało 118 dzieci**, w wieku od 0 do 8 lat i ich rodziny, w tym 33 dzieci do 3 roku życia. W 2021 roku 25 dzieci rozpoczęło realizację roku szkolnego, na dzień 31.12.2021 r. na zajęcia uczęszczało 86 dzieci. Średnio w ramach programu prowadzono 3 godziny zajęć tygodniowo dla danego dziecka. Systematyczną opieką i terapią psychologiczną zostało objętych 16 dzieci i ich rodziny, prowadzone były także konsultacje.
Na zajęcia rehabilitacji ruchowej systematycznie uczęszczało 72 dzieci.
Wsparcia pedagogicznego z zakresu pedagogiki specjalnej udzielono w ciągu roku 88 dzieciom, wsparcia logopedycznego 55 dzieciom.
Instruktorzy widzenia prowadzili terapię z 22 dziećmi. W miarę potrzeby prowadzono doraźne konsultacje.
Praca z każdym dzieckiem była dostosowana do jego indywidualnych możliwości psychofizycznych. Wszystkie działania prowadzone były w ścisłej współpracy z rodzicami dziecka. W ramach wsparcia uzyskane zostały wysokie efekty zrealizowanych zadań - przeprowadzonej diagnozy wielospecjalistycznej dla każdego dziecka oraz prowadzonych zajęć specjalistycznych.

B.4.2. Wspieranie działań związanych z edukacją osób dorosłych

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Oświaty i Wychowania i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.4.2.1. Wspieranie nauki osób dorosłych

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających ze wsparcia w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym - **107**
- wysokość wykorzystanych środków PFRON na realizację zadania - **381 411,00 zł**

Opis:

W ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w roku 2021 Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, dofinansowania wypłacono dla **107 niepełnosprawnych** mieszkańców miasta Lublin. Wypłacono łącznie kwotę: **381 411,00 zł**.

B.4.2.2. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis - **2**

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – 1 uczestnik pobiera naukę na zasadach orzeczenia o konieczności kształcenia specjalnego.
- 2) DPS im Św. Jana Pawła II w Lublinie - 1 mieszkaniec mieszkań chronionych w roku 2021 podejmował edukację (szkoła zawodowa).

B.4.3. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Oświaty i Wychowania i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.4.3.1. Organizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych, terapeutycznych i opiekuńczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w tym w okresie wakacyjnym

Wskaźniki:

- liczba działań/dzieci uczestniczących – **8 / 22**
- liczba projektów – **4**

Opis:

1. Miasto realizowało projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej wdrażane przez

Wydział Oświaty i Wychowania:

Liczba działań realizowanych w ramach projektów – 5;

Liczba projektów, w których wsparciem zostali objęci niepełnosprawni uczniowie – 3;

Liczba uczniów niepełnosprawnych objętych różnymi formami zajęć edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacji - 8

1) W ramach projektu „Fachowcy jutra”, współfinansowanego ze środków UE w ramach RPOWL na lata 2014-2020, w 2021 r. realizowane były następujące działania:

- a) organizacja wakacyjnych staży uczniowskich u pracodawców;
- b) organizacja zajęć specjalistycznych oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających szanse na rynku pracy;
- c) organizacja zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych.

W ramach realizacji projektu w 2021 r. w powyżej wskazanych formach zajęć udział wzięło 3 uczniów z niepełnosprawnościami, w tym:

- 1 uczeń Technikum Energetyczno-Informatycznego w Zespole Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego w Lublinie;
- 2 uczniów Technikum Ekonomiczno-Handlowego w Zespole Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie.

2) W ramach projektu „Lubelska Wyżyna Specjalistów”, współfinansowanego ze środków UE w ramach RPOWL na lata 2014-2020, w 2021 r. realizowane były następujące działania:

- a) organizacja zajęć specjalistycznych oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających szanse na rynku pracy.

W ramach projektu „Lubelska Wyżyna Specjalistów” powyżej wskazanych zajęciach udział wzięł jeden uczeń z niepełnosprawnościami z Technikum Transportowo-Komunikacyjne w Zespole Szkół Transportowo Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki.

3) W ramach projektu „Kolorowe BeryLOVE – nowe przedszkole w Lublinie” współfinansowanego ze środków UE w ramach RPOWL na lata 2014-2020, w 2021 r. realizowane były następujące działania:

- a) realizacja zajęć dydaktycznych w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwoliły na zwiększenie kompetencji społecznych dla dzieci uczęszczających do Przedszkola nr 88 z zakresu logopedii.

W ramach projektu „Kolorowe BeryLOVE – nowe przedszkole w Lublinie” w zajęciach dodatkowych z zakresu logopedii, udział wzięło 4 dzieci uczęszczających do Przedszkola na 88 w Zespole Szkół nr 13 w Lublinie.

2. Miasto uzyskało środki w wysokości 20000 zł na organizację zajęć edukacyjnych, terapeutycznych i opiekuńczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w okresie wakacyjnym. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w 2021 r. w odpowiedzi na potrzeby zgłaszane przez organizacje pozarządowe, po raz pierwszy Miasto wygospodarowało środki na to działanie. Zajęcia zorganizowało Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Lublinie. Kwota wykorzystana na zapewnienie opieki i terapii, ale także warsztaty artystyczne (12 godzin), warsztaty rytmiczno-taneczne (12 godzin) oraz zajęcia sportowe (12 godzin) to 12 165 zł. Zadaniem objętych zostało 14 beneficjentów zajęć edukacyjnych. (1 projekt PSONI, 14 beneficjentów, 3 warsztaty)

B.5. Usługi społeczne oraz system wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego

B.5.1. Diagnoza sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich otoczenia

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe, Wydział Organizacji Urzędu

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.5.1.1. Uwzględnianie diagnozy potrzeb przy planowaniu systemu usług i form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i ich otoczenia

Wskaźniki:

- opis działań

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie **realizował projekt „W aktywności siła”** dofinansowany z EFS w ramach RPOWL na lata 2014-2020 Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.1. Aktywne włączenie. Okres realizacji projektu: 01.10.2020 r. – 30.11.2022 r. Celem głównym projektu jest wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez kompleksowy program wsparcia obejmujący diagnozę potrzeb uczestników oraz stworzenie indywidualnej ścieżki reintegracji, a także wsparcie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. W 2021 r. pracownicy socjalni sporządzili 60 indywidualnych diagnoz społecznych **dla 60 uczestników projektu**. Wszyscy uczestnicy projektu to osoby niepełnosprawne. Ponadto uczestnicy zostali objęci wsparciem w formie doradztwa zawodowego. Dla każdego z ww. uczestników doradca zawodowy opracował indywidualną diagnozę zawodową w oparciu min. o diagnozę społeczną stworzoną przez pracownika socjalnego MOPR. Diagnoza potrzeb stanowi stworzoną indywidualnie dla każdego z uczestnika projektu własną ścieżkę reintegracji, uwzględniającą sytuację problemową, zasoby, potencjał, predyspozycje i potrzeby osoby. W ramach ww. wsparcia ustalono obecne kwalifikacje i kompetencje zawodowe uczestników jak również wskazano kierunki zmian, nabycia lub podniesienia kompetencji. Ponadto diagnozy potrzeb osób dotkniętych problemem niepełnosprawności miały znaczący wpływ na planowane formy wsparcia oraz pomocy na rzecz osób potrzebujących m.in. w formie usług opiekuńczych bądź skierowania do domu pomocy społecznej. W trakcie realizacji działań prowadzona była współpraca międzyinstytucjonalna ukierunkowana na potrzeby zdiagnozowane w środowisku.
- 2) **ŚDS „Absolwent”** - diagnoza potrzeb na rzecz osób niepełnosprawnych i ich otoczenia dokona jest poprzez:
 - Diagnozę funkcjonalną uczestnika opartą na zasobach,
 - Indywidualny plan postępowania wspierająco – aktywizującego,
 - Arkusz oceny kompetencji,
 - Diagnozę funkcjonalną,
 - Opinię Psychologiczną,
 - Roczny plan pracy Środowiskowego Domu Samopomocy „Absolwent” i Klubu Samopomocy, ŚDS „Misericordia”. Podczas realizowania zadania (prowadzenie środowiskowego domu samopomocy i klubu samopomocy) uwzględniamy diagnozę potrzeb osób z niepełnosprawnościami przy planowaniu usług i modyfikujemy je według prowadzonej na

bieżąco obserwacji. Przygotowywane są indywidualne diagnozy funkcjonalne oraz plany postępowania wspierająco-aktywizującego, których realizację poddaje się systematycznej ocenie.

B.5.1.2. Podnoszenie wiedzy urzędników nt. oferty usług kierowanych do niepełnosprawnych mieszkańców oraz ich otoczenia

Wskaźniki:

- liczba przeszkolonych urzędników – **48**

Opis:

1. **5 osób** z Wydziału Organizacji Urzędu – udział w szkoleniu w dziedzinie dostępności cyfrowej dla pracowników administracji i samorządów - tworzenie dostępnych cyfrowo dokumentów, organizowanym przez KPRM.
2. **3 osoby** z Wydziału Inicjatyw i Programów Społecznych - udział w szkoleniu w ramach Projektu "Lepiej, szybciej, skuteczniej".
3. Przeszkolono **40 osób**, w tym:
 - DPS im. W. Michelisowej w Lublinie – **17 osób** (pracownicy nie są zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych). Tematy szkoleń: Praca z seniorem – nawiązanie kontaktu i techniki komunikacji, Profilaktyka przeciwoleżynowa, Asertywność, stawianie granic, radzenie sobie z postawą roszczeniową i agresją pacjenta, IPWM, Rozmowy o śmierci i umieraniu. Jak towarzyszyć pacjentom i wspierać rodziny, Upadki – ocena ryzyka, zapobieganie, działania, Trudne sytuacje w opiece nad człowiekiem żyjącym z demencją, Profilaktyka odleżyn, zapobieganie powikłaniom długotrwałego unieruchomienia, Rany nowotworowe – przydatne wskazówki, Higiena rany w Szpitalu, Wybrane problemy współczesnej onkologii cz. I, Leczenie przeciwnowotworowe, Praca z motywacją pacjenta: w jaki sposób pracować z pacjentem i rodziną nad przestrzeganiem zaleceń, 4 Pory Roku z Diabetologią – Lato, Depozyty w DPS.
 - DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie przeszkolono **3 pracowników** Mieszkań Chronionych - Temat szkoleń: Metody pracy z osobą z zaburzeniami psychicznymi i jej rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
 - DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie - Liczba przeszkolonych pracowników: **20 osób**. Tematy szkoleń: Prawa mieszkańców domu pomocy społecznej.

B.5.1.3. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis

B.5.2. Zapewnianie dostępu do usług instytucjonalnych

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Funduszy Europejskich, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.5.2.1. Zabezpieczanie miejsc w placówkach wsparcia całodobowego, rozwój form i rozbudowa placówek wsparcia całodobowego stosownie do potrzeb

Wskaźniki:

- liczba DPS - **7**

- liczba miejsc w DPS/osób korzystających w danym roku – **621 / 714**
- liczba miejsc w rodzinnych domach pomocy/osób korzystających ze wsparcia w danym roku – **16 / 23**
- liczba miejsc/osób w pozostałych placówkach – **99 / 111**

Opis:

łącznie 621 miejsc, skorzystało w ciągu 2021 roku 714 osób, w tym:

- DPS im. Matki Teresy z Kalkuty - **117 miejsc** statutowych /osób **korzystających 144 osoby**,
- DPS im. Św. Jana Pawła II - **64 miejsca** statutowe, osób korzystających **70 osób**,
- DPS „Kalina”: **liczba miejsc statutowych - 124, skorzystało 141 osób**,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie - **100 miejsc** statutowych, **osób korzystających 112**,
- DPS „Betania” - **135 miejsc** statutowych, **osób korzystających 164**,
- DPS im. W. Michelisowej - **55 miejsc** statutowych /**osób korzystających 46**,
- Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej - **26 miejsc** statutowych, **osób korzystających 37**.

Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów „Kalina” - **16 miejsc** pobytu całodobowego, skorzystało **23 osoby**.

W pozostałych placówkach:

- ZOW - Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Benjamin” – **6 miejsc** pobytu całodobowego/skorzystało **7 osób**,
- Mieszkania Chronione prowadzone przez DP im. Św. Jana Pawła II w Lublinie - **33 miejsca**, skorzystało **40 osób**,
- Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - **24 miejsca** całodobowego pobytu całodobowego. Skorzystało **14 osób** (pobyt całodobowy w Centrum uruchomiony został od września 2021 r.),
- ŚOW „Kalina” - **30 miejsc** całodobowego pobytu, skorzystało **34 osoby**. Opieka wytchnieniowa - **6 miejsc** na turnus skorzystało **16 osób**.

B.5.2.2. Zabezpieczanie miejsc w placówkach wsparcia dziennego, rozwój form i rozbudowa placówek wsparcia dziennego stosownie do potrzeb

Wskaźniki:

- liczba środowiskowych domów samopomocy – **9**
- liczba miejsc/uczestników śds – **469 / 545**
- liczba wtz – **9**
- liczba uczestników w wtz – **270**
- liczba klubów – **30**
- liczba miejsc/osób uczestniczących w danym roku - **425 / 139**
- liczba punktów konsultacyjnych/liczba osób korzystających
- liczba świetlic
- liczba miejsc w świetlicach/osób korzystających w ciągu roku
- liczba innych ośrodków wsparcia – **3**
- liczba miejsc w innych ośrodkach wsparcia / liczba osób korzystających – **70 / 60**

Opis:

Liczba miejsc/uczestników ŚDS:

- ŚDS „Roztocze” - **90 miejsc**, skorzystało 101 osób,
- ŚDS „Misericordia” - **75 miejsc**, skorzystało 85 osób,
- ŚDS „Serce” - **18 miejsc**, skorzystało 23 osoby,
- ŚDS „Mefazja” - **33 miejsca**, skorzystało 56 osób,

- ŚDS „Akademia Artystyczna” - **15 miejsc**, skorzystało 19 osób,
- ŚDS „Absolwent” - **45 miejsc**, skorzystało 46 osób,
- ŚDS „Kalina” - **43 miejsca**, skorzystało 54 osoby,
- ŚDS „Mozaika” - **120 miejsc**, skorzystało 131 osób,
- ŚOW „Kalina” - **30 miejsc** dziennego pobytu skorzystało 30 osób.

OWDR „Kalina” od 26.07.21 r. rozpoczął działalność dzienny oddział OWDR, usługi świadczone są od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00. Skorzystało 10 osób.

Na terenie Miasta Lublin działa **9 Warsztatów Terapii Zajęciowej** współfinansowanych ze środków PFRON oraz środków Miasta Lublin. Uczestniczy w nich **270 osób niepełnosprawnych**. Miasto dofinansowuje z własnych środków kwotę 2 666 zł na uczestnika WTZ, łączna kwota dofinansowania wyniosła 719 011,49 zł.

Na terenie Miasta Lublin w roku 2021 funkcjonowało **2 kluby w ramach programu „Zajęcia Klubowe przy WTZ”**.

6 Klubów w DPS - zadanie realizowane w ramach projektu LUBincludiON. Ze względu na wystąpienie wirusa SARS-CoV-2 Klub Seniora wznowił zajęcia od czerwca 2021r.

20 Klubów Seniora rozlokowanych na terenie Miasta Lublin, które dysponują **320 miejscami**.

Liczba miejsc/osób uczestniczących w danym roku :

- w klubach w ramach programu „Zajęcia Klubowe przy WTZ” uczestniczyło 11 osób niepełnosprawnych,
(z uwagi na stan pandemii Kluby w ramach projektu LUBincludiON działały od czerwca 2021 r.)
- DPS im. W. Michelisowej - 10 miejsc / 10 uczestników,
- DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie - 20 miejsc / 20 uczestników,
- DPS „Betania” - 10 miejsc /10 uczestników,
- DPS „Kalina” - 10 miejsc / 10 uczestników,
- DPS im. Matki Teresy z Kalkuty - 10 miejsc / 9 uczestników,
- DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie - 15 miejsc / 12 uczestników,
- ŚDS „Mozaika” - **2 kluby** w strukturze ŚDS „Mozaika”, w których jest 30 miejsc, w 2021 roku skorzystało 57 uczestników.

ZOW inne ośrodki wsparcia:

- Ośrodek Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością „Benjamin” – **9 miejsc**, skorzystało 7 osób,
- Dzienny Ośrodek Adaptacyjne dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną – **35 miejsc**, skorzystało 29 osób,
- Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - **26 miejsc** pobytu dziennego, skorzystały 24 osoby (pobyt dzienny uruchomiony od lipca 2021 roku).

B.5.2.3. Zapewnienie dostępu do usług profilaktycznych i prozdrowotnych

Wskaźniki:

- liczba działań o charakterze profilaktycznym i prozdrowotnym – **13**

Opis:

1. Miasto Lublin podejmowało szereg działań zmierzających do poprawy zdrowia i jakości życia swoich mieszkańców. Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu realizowane jest w oparciu o opracowaną strategię działań wieloletnich przyjętą przez Radę Miasta w formie uchwały tj. Program Zdrowie dla Lublina na lata 2021-2025. Podejmowane przez Miasto działania adresowane są do różnych grup wiekowych i w różnych aspektach medycznych, a prowadzone są poprzez realizację programów polityki zdrowotnej, programów

przeciwdziałania uzależnieniom, programu ochrony i promocji zdrowia psychicznego, a także w formie różnego rodzaju działań edukacyjnych i promujących zdrowie.

W roku 2021 Miasto Lublin realizowało programy polityki zdrowotnej takie jak:

1) Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół.

Celem programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży łatwiejszego dostępu do usług stomatologicznych. Program polega na realizacji świadczeń stomatologicznych z zakresu profilaktyki próchnicy i obejmuje m.in.: lakowanie i lakierowanie zębów, leczenie zębów z zastosowaniem wypełnień światłoutwardzalnych oraz edukację uczniów klas I szkół podstawowych i ich rodziców. Z programu korzystały dzieci ze szkół podstawowych i młodzież ze szkół ponadpodstawowych, jak również dzieci i młodzież z ośrodków szkolno-wychowawczych.

Ze świadczeń stomatologicznych korzystali uczniowie:

- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niestyszającej i Słabo Słyszającej im. Jana Pawła II w Lublinie,
- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Lublinie,
- Społecznej Terapeutycznej Szkoły Podstawowej i Społecznego LO im. H. Ch. Andersena w Lublinie.

W ww. placówkach ze świadczeń stomatologicznych **skorzystało 243 uczniów.**

2) Program szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12-letnich mieszkanki Lublina.

Jest to program skierowany do 12 letnich dziewczynek. Program realizowany był w ramach profilaktyki onkologicznej raka szyjki macicy. Rak szyjki macicy jest jednym z rodzajów nowotworów, którym możemy skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia. Podczas wizyty szczepiennej prowadzona jest edukacja na temat m.in.: niebezpieczeństw jakie niosą ze sobą infekcje wywołane wirusem brodawczaka ludzkiego, popularyzacji szczepień ochronnych jako profilaktyki chorób nowotworowych oraz postępowania w razie wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych. Działania edukacyjne kierowane są zarówno do szczepionych dziewczynek oraz do ich rodziców. W ramach programu **zaszczepiono 494 dziewczynki urodzone w roku 2009.**

3) Program polityki zdrowotnej Gminy Lublin w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w stanach terminalnych choroby.

Działania programu wpisują się w zakres całościowej opieki i leczenia objawowego u osób chorujących na nieuleczalne, niepoddające się leczeniu przyczynowemu, postępujące choroby. Są one nakierowane na poprawę jakości życia chorych znajdujących się w stanach terminalnych choroby. Świadczenia realizowane są w warunkach stacjonarnych oraz domowych. W ramach świadczeń prowadzona jest także edukacja rodzin, oraz rodziców/opiekunów chorych dzieci w zakresie sprawowania opieki nad pacjentem, a także udzielane jest wsparcie psychologiczne przygotowujące najbliższych do odejścia członka rodziny oraz przeżycia etapu osierocenia.

W roku 2021 program realizowany był w dwóch hospicjach: Hospicjum Dobrego Samarytanina w Lublinie i w Lubelskim Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia. Z opieki paliatywnej i hospicyjnej **skorzystało 13 dzieci oraz 44 osób dorosłych.** Liczba osób z rodziny, którzy korzystali ze wsparcia psychologicznego zarówno w okresie choroby jak i osierocenia wyniosła 32 osoby.

4) Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych.

Do najczęstszych wad wzroku zalicza się krótkowzroczność, nadwzroczność i nieźorność (astygmatyzm). Występowanie zaburzeń widzenia u dzieci wpływa na ich dalszy rozwój. Wraz z wiekiem wzrastają potrzeby wzrokowe dziecka m.in. w związku z rozpoczęciem nauki szkolnej. Rozwój intelektualny, adaptacja do nowego środowiska szkolnego, sukcesy szkolne a później zawodowe pozostają w bezpośrednim związku ze zmysłem wzroku. Zaburzony wzrok u dzieci jest przyczyną poważnych trudności w nauce. Wczesna

i prawidłowa korekcja wady wzroku pozwala uzyskać całkowitą poprawę widzenia i zapobiec rozwojowi niedowidzenia. W ramach programu oprócz badań diagnozujących stan wzroku dzieci przeprowadzane są spotkania edukacyjne z rodzicami/opiekunami dzieci klas II szkół podstawowych z zakresu profilaktyki wad wzroku, ich wczesnego wykrywania i leczenia. Rodzice otrzymują wyniki badań i mogą podjąć szybkie leczenie wad wzroku swoich dzieci.

W roku 2021 program realizowany był na terenie 34 szkół podstawowych w Lublinie. Z badań wzroku w ramach programu **skorzystało 2 tys. uczniów klas II**, tj. ponad 58% populacji uczniów klas II. W spotkaniach edukacyjnych uczestniczyło 2 tys. rodziców oraz 96 nauczycieli.

5) **Program polityki zdrowotnej w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych „Jedz z Głową”.**

Był to program zdrowego odżywiania w kontekście profilaktyki chorób cywilizacyjnych tj. nadwagi i otyłości. Do priorytetowych działań programu należały m.in.: działania edukacyjne w zakresie zdrowego odżywiania kierowanych do uczniów klas I-III szkół podstawowych, ich rodziców, nauczycieli, a także pracowników stołówek szkolnych. Działania edukacyjne miały za zadanie promowanie zdrowych nawyków żywieniowych wśród dzieci i rodziców. Istotnym elementem programu było żywienie zbiorowe w szkołach. Realizowany program był programem trzyletnim, w którym brali udział uczniowie ich rodzice/opiekunowie, nauczyciele i pracownicy stołówek szkolnych z 37 szkół podstawowych.

6) **Program profilaktyki czerniaka.**

Profilaktyka czerniaka jest jednym z istotnych elementów w kontekście przeciwdziałania rozwojowi chorób nowotworowych. Miasto Lublin podjęło po raz kolejny współpracę z Kliniką Gastroenterologii Onkologicznej w Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie w zakresie realizacji programu profilaktyki czerniaka na terenie Lublina. Program profilaktyki czerniaka jest programem ogólnopolskim, którego celem jest zwiększenie świadomości w społeczeństwie na temat czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów i zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem. Jest to program edukacyjny realizowany na terenie lubelskich szkół. Moduł programu zakłada przeprowadzenie lekcji dla uczniów szkół ponadpodstawowych i klas VII-VIII szkół podstawowych w oparciu o scenariusze opracowane przez Akademię Czerniaka – sekcję Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej, w skład której wchodzi wybitni specjaliści - chirurdzy onkologiczni, onkolodzy kliniczni oraz patomorfologodzy. Podczas zajęć uczniowie poznają zasady profilaktyki czerniaka, zdobywają umiejętności przeprowadzenia samobadania skóry, czy zróznicowania zmian podejrzanych o charakterze nowotworowym ze zwykłymi znamionami. Zdobywanie wiedzy ma za zadanie zachęcić młodych ludzi do dbania o swoje zdrowie i zdrowie swoich najbliższych, znajomych i rodziny. Przystępując do programu samorządowi Lublina przyświecał cel, aby wzrosła wiedza mieszkańców w zakresie profilaktyki chorób onkologicznych skóry. W roku szkolnym 2021/2022 do programu profilaktyki czerniaka przystąpiło 29 szkół w tym 17 szkół podstawowych i 12 szkół ponadpodstawowych.

7) **Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych w Lublinie w latach 2020-2022.**

Jest to projekt w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych. Działania skierowane są nie tylko do uczniów, ale również do rodziców.

Celem realizacji projektu jest popularyzowanie wiedzy z zakresu zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań oraz kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach

trudnych wśród uczniów klas I szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Lublina, rodziców/opiekunów.

Działania miasta w obszarze zdrowia psychicznego realizowane są w oparciu o przyjętą przez Radę Miasta w 2018 roku strategię pod nazwą Program ochrony zdrowia psychicznego dla Miasta Lublin na lata 2018-2022. Działania te ukierunkowane są na realizację programów informacyjno-edukacyjnych mających na celu kształtowanie postaw zrozumienia i akceptacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.

W roku 2021 do programu przystąpiło 23 szkoły ponadpodstawowe, w tym 4 szkoły przystąpiły do programu po raz kolejny w roku szkolnym 2021/2022. W programie biorą udział 54 klasy pierwsze ze szkół ponadpodstawowych.

Miasto Lublin w ramach podejmowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego było współorganizatorem konferencji nt. „Zdrowie psychiczne ma znaczenie” zorganizowanej w ramach Lubelskich Obchodów III Kongresu Zdrowia Psychicznego. W konferencji uczestniczyło około 100 osób.

8) **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2021 r. oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin.**

Miasto Lublin realizując ustawowe zadania w obszarze problematyki uzależnień kieruje szereg działań do swoich mieszkańców w ramach prowadzonej polityki przeciwdziałania szerokiemu spektrum uzależnień.

W ramach programu w roku 2021 realizowano 132 działania profilaktyczne w zakresie uzależnienia od alkoholu i narkotyków skierowanych do osób zamieszkujących, uczących się i pracujących na terenie Miasta Lublin.

Przedstawiając powyższe informacje należy zaznaczyć, że brak jest danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych biorących udział we wszystkich ww. programach.

2. **Działania w zakresie pomocy społecznej:**

1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie - 3 działania:

- informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości zaszczepienia się przeciwko COVID-19 (w 2021 r. pracownicy socjalni poszczególnych Sekcji pracy socjalnej nawiązali kontakt z 425 osobami niepełnosprawnymi celem poinformowania o możliwości zaszczepienia się),
- wystąpienie z wnioskiem do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie o wykonanie testu COVID-19 w warunkach domowych w przypadku 3 osób, które nie były w stanie udać się samodzielnie do placówki,
- prowadzenie współpracy ze Strażą Miejską Miasta Lublin oraz Zarządem Transportu Miejskiego w zakresie udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym/niesamodzielnym w dotarciu do punktu szczepień przeciw COVID-19. Wsparcia udzielono 15 osobom, w tym 8 osobom dwukrotnie (2 dawki szczepień).

2) Środowiskowy Dom Samopomocy „Mozaika” - 2 działania :

- „PRZECIWKO BOLERIOZIE” – udział w projekcie realizowanym przez Centrum Medyczne Sanitas w Lublinie,
- udział w programie „Profilaktyka raka skóry dla mieszkańców Województwa Lubelskiego na lata 2018-2021”, realizowanym przez WOMP w Lublinie.

3) Wszystkie Lubelskie Domy Pomocy Społecznej prowadziły kampanię informacyjną dotyczącą szczepień przeciwko Covid-19 oraz spotkania dotyczące profilaktyki w związku z pandemią.

B.5.2.4. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis poniżej

Opis:

1. Działania w zakresie pomocy społecznej:

- Mieszkańcy wszystkich 7 Domów Pomocy Społecznej w Lublinie mają nieograniczoną możliwość korzystania z wizyt u lekarza POZ i lekarzy specjalistów. Regularnie odbywają się wizyty domowe lekarza POZ na miejscu. W przypadku skierowań na konsultacje specjalistyczne podopieczni mają świadczoną pomoc w transporcie i pomoc opiekuna.
- Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów "Kalina" - wszystkie osoby przebywające na pobycie całodobowym OWDR Kalina miały zapewniony swobodny dostęp do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy specjalistów. W razie potrzeby świadczona była pomoc w transporcie i opieka w trakcie porad.
- We wszystkich DPS-ach prowadzone były spotkania z dietetykiem dotyczących zdrowego stylu życia i profilaktyce prozdrowotnej.

2. Realizacja MODUŁU IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W sytuacji zagrożenia epidemiologicznego Miasto Lublin pozyskało dwa razy po 100 000 zł. Tegorocznie pozyskane 100 000 zł przekazano działania mające na celu przeciwdziałanie SARS -COV2. Zarówno w roku ubiegłym, jak i obecnym środki te zostały wykorzystane na wsparcie placówek miasta w zwiększeniu bezpieczeństwa przed zakażeniami.

Kwota faktycznie wykorzystanej pomocy w wysokości 93 042,21 zł w 2021 roku umożliwiła zakup sprzętu i urządzeń dla placówek edukacyjnych oraz Zespołu Ośrodków Wsparcia. Szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, szkoły specjalne oraz ich internaty wyposażone zostały w urządzenia takie jak: ozonatory, lampy bakteriobójcze i wirusobójcze, mopy parowe, pralki, wyparzarki, odkurzacze piorące, sterylizatory. Zespół Ośrodków Wsparcia zostanie wyposażony w zmywarko-wyparzarki, przepływową lampę wirusobójczą, pralkę oraz termosy.

- 9 placówek, które zostały wyposażone,
- 100 000 zł środki pozyskane na walkę i przeciwdziałanie zagrożeniom chorobotwórczym,
- 93 042,21 zł – środki wykorzystane na dokonanie wyposażenia placówek edukacyjnych i ZOW.

B.5.3. Zapewnianie dostępu do usług świadczonych w środowisku

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.5.3.1. Rozwój nowych form wsparcia, w tym opieki domowej i teleopieki

Wskaźniki:

- opis wprowadzonych rozwiązań
DPS „Betania” w Lublinie - w dobie pandemii na terenie DPS „Betania” działa telewolontariat,
- liczba osób objętych wsparciem – 4 osoby

B.5.3.2. Realizacja usług asystenckich

Wskaźniki:

- liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu usług asystenckich – 223
- liczba asystentów – 130

- liczba osób przeszkolonych na asystentów
- liczba godzin świadczonych usług – **29 051**

Opis:

1. Liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu usług asystenckich – **16 osób**; Liczba asystentów – **15 asystentów**.
2. Fundacja Fuga Mundi oraz Polski Związek Niewidomych realizują zadanie: świadczenie usług asystenta osoby niepełnosprawnej ze środków Miasta w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020”. Kwota przeznaczona na ten cel, to 210 000 zł rocznie. W roku 2021 łącznie ww. organizacje objęły usługami asystenta **56 osób** i świadczyły im usługi w wymiarze **6 138 godz.**
 - Fundacja Fuga Mundi – 155 000 zł, 33 osoby, 4 506 godzin; **21 asystentów**,
 - Polski Związek Niewidomych – 55 000 zł, 23 osoby, 1 632 godziny; **2 asystentów**.
3. Realizacja programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021 za pośrednictwem dwóch organizacji pozarządowych: Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski (wysokość dotacji - 276 560 zł) oraz Stowarzyszenie Synergia (wysokość dotacji - 696 920 zł). Miasto pozyskało środki z Funduszu Solidarnościowego na usługi asystenckie dla 67 osób (22 913 godzin pracy asystentów osobistych) kwota 1008 990 zł. Finalnie usługami asystenta osobistego objętych **zostało 151 osób niepełnosprawnych** (78 osób ze stopniem znacznym, 24 ze stopniem umiarkowanym oraz 12 dzieci z niepełnosprawnościami). Kwota wykorzystanych środków Funduszu Solidarnościowego to 952 160,27 zł, która pozwoliła na wykonanie wszystkich **22 913 godzin** usług.
 - Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski – dotacja przyznana - 276 560 zł, a wykorzystana w wysokości 274 644,40 zł, 37 osób (stopień znaczny lub równoważny) i wykonanych 6 720 godzin usług asystenckich; **11 asystentów**.
 - Stowarzyszenie Synergia - dotacja przyznana - 696 920 zł, a wykorzystana w wysokości 677 515,87 zł, 16 193 godziny usług dla 114 osób (78 osób ze stopniem znacznym dla których wykonano 11 425 godzin usług, 24 osoby ze stopniem umiarkowanym wykonano 2 957 godzin usług, 12 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności z 1 811 godzinami wykonanych usług); **81 asystentów**.

207 osób objętych usługami z dwóch ww. Programów (151 + 56 osób);

29 051 godzin świadczonych usług (22 913 + 6 138 godzin);

1 162 160,27 zł – środki z dotacji wykorzystane na świadczenie usług (952 160,27 zł + 210 000 zł);

115 asystentów z dwóch ww. Programów (23 + 92 osób).

B.5.3.3. Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w tym bezpłatnych i odpłatnych

Wskaźniki:

- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – **1 454**, w tym liczba osób niepełnosprawnych – **950**,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi - **1 435** w tym 904 osób niepełnosprawnych
- liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – **53** w tym 46 osób niepełnosprawnych
- liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi – **64**, w tym 56 osób niepełnosprawnych

Opis:

Spośród świadczeniobiorców usług **34 osoby korzystały z dwóch form**, tj. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Liczba wszystkich osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 64, w tym liczba osób niepełnosprawnych – 56,
Liczba osób starszych, niepełnosprawnych, korzystających w 2021 r. z nieodpłatnego wsparcia w ramach utrzymania trwałości projektu Bank Usług Środowiskowych – pomocą **w formie usług opiekuńczych objęto 154 osoby, w tym usługami opiekuńczymi uzupełniającymi objęto 152 osoby, zaś z usług opiekuńczych nocnych skorzystały 2 osoby.**

B.5.3.4. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis poniżej

Opis:

Prezydent Miasta Lublin:

- 1) przekazał z dniem 01.01.2021 r. w trwały zarząd w odpowiednich częściach nieruchomości przy ul. Kalinowszczyzna 84 dz. nr 14/1 (obr. 14, ark. 8) dla: DPS „Kalina”, Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Kalina”, Środowiskowego Domu Samopomocy „Kalina”, Ośrodka Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów „Kalina” z przeznaczeniem na działalność statutową tych jednostek.
- 2) udzielił Środowiskowemu Domowi Samopomocy „Kalina” bonifikaty 90% na okres 5 lat z tytułu opłat rocznych za trwały zarząd w części 30000/760688 nieruchomości przy ul. Kalinowszczyzna 84 dz. Nr 14/1 (obr. 14, ark. 8).
- 3) udzielił Ośrodkowi Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów „Kalina” bonifikaty 90% na okres 5 lat z tytułu opłat rocznych za trwały zarząd w części 31712/760688 nieruchomości przy ul. Kalinowszczyzna 84 dz. nr 14/1 (obr. 14, ark. 8).
- 4) udzielił Środowiskowemu Ośrodkowi Wsparcia „Kalina” bonifikaty 90% na okres 5 lat z tytułu opłat rocznych za trwały zarząd w części 261634/760688 nieruchomości przy ul. Kalinowszczyzna 84 dz. nr 14/1 (obr. 14, ark. 8).
- 5) udzielił Domowi Pomocy Społecznej „Kalina” bonifikaty 90% na okres 5 lat z tytułu opłat rocznych za trwały zarząd części 437342/760688 nieruchomości przy ul. Kalinowszczyzna 84 dz. nr 14/1 (obr. 14, ark. 8).
- 6) udzielił Ośrodkowi Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów „Kalina” bonifikaty 90% na okres 5 lat z tytułu opłat rocznych za trwały zarząd nieruchomości przy ul. Kalinowszczyzna 84 dz. nr 19 (obr. 14, ark. 8).
- 7) przekazał z dniem 01.01.2021 r. w trwały zarząd w części 170489/504550 nieruchomości przy ul. Głowackiego 26,26a dz. nr 31/1 (obr. 26, ark. 1) dla nowopowstałej jednostki: Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną z przeznaczeniem na działalność statutową tej jednostki.

B.5.4. Realizacja różnych form wsparcia kierowanego do osób z niepełnosprawnością służącego rehabilitacji społecznej

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Funduszy Europejskich , MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.5.4.1. Likwidowanie barier technicznych

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań - **160**

- wysokość wykorzystanych środków – **500 586,00 zł**

Opis:

W ramach dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier technicznych w roku 2021 r. wypłacono dofinansowania dla **160 niepełnosprawnych** mieszkańców Miasta Lublin. Wypłacono łącznie kwotę **500 586,00 zł**.

B.5.4.2. Likwidowanie barier architektonicznych

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **78**
- wysokość wykorzystanych środków - **319 387,00 zł**

Opis:

W ramach dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych w roku 2021 r., wypłacono dofinansowania dla **78 niepełnosprawnych** mieszkańców Miasta Lublin. Wypłacono łącznie kwotę: **319 387,00 zł**.

B.5.4.3. Likwidowanie barier w komunikowaniu się

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **116**
- wysokość wykorzystanych środków - **222 647,00 zł**

Opis:

W ramach dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier w komunikowaniu się w roku 2021 r., wypłacono dofinansowania dla **116 niepełnosprawnych** mieszkańców miasta Lublin. Wypłacono łącznie kwotę: **222 647,00 zł**.

B.5.4.4. Dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **5 482**
- wysokość wykorzystanych środków - **3 639 957 zł**

Opis:

W ramach dofinansowań ze środków PFRON zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w roku 2021 r., wypłacono **5 482 dofinansowania** dla niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin. Wypłacono łącznie kwotę: **3 639 957 zł**.

B.5.4.5. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **609**
- wysokość wykorzystanych środków - **864 328,00 zł**

Opis:

W ramach dofinansowań ze środków PFRON uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w roku 2021 r., wypłacono **609 dofinansowań** dla niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin oraz ich opiekunów. Wypłacono łącznie kwotę: **864 328,00 zł**.

B.5.4.6. Dofinansowanie do tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **0**
- wysokość wykorzystanych środków – **0**

Opis:

W roku 2021 nie złożono wniosków o dofinansowanie do tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika ze środków PFRON.

B.5.4.7. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **50**
- wysokość wykorzystanych środków – **53 769,00 zł**

Opis:

W ramach dofinansowań ze środków PFRON do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych w roku 2021 wypłacono **50 dofinansowań**. Wypłacono łącznie kwotę **53 769,00 zł**.

B.5.4.8. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej oraz w obiektach służących rehabilitacji

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z dofinansowań – **0**
- wysokość wykorzystanych środków – **0**

Opis:

W roku 2021 nie złożono wniosków o zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej oraz w obiektach służących rehabilitacji.

B.5.4.9. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- liczba osób objętych rehabilitacją – **1 094**

Opis:

1. Dział ds. osób niepełnosprawnych MOPR w Lublinie - w roku 2021 w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON organizacjom pozarządowym objęto rehabilitacją objęto **120 osób**.
2. Liczba osób objętych rehabilitacją w ZOW, DPS i OW **łącznie 876 osób**, w tym:
 - ZOW **43 osoby** w tym: Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Benjamin” – skorzystało 14 osób, Dzienny Ośrodek Adaptacyjne dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelktualną – skorzystało 29 osób,
 - DPS „Betania” w Lublinie - **125 osób**,
 - DSP im. W. Michelisowej w Lublinie – łącznie **61 osób**, w tym: 34 osoby objęte rehabilitacją społeczną, 27 osób objętych rehabilitacją domową w ramach NFZ,
 - DPS „Kalina” w Lublinie - **106 osób**,
 - DPS im. Matki Teresy z Kalkuty - **144 osoby**,

- Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko - **9 osób**,
 - DPS im. Św. Jana Pawła II - **59 osób**,
 - ŚOW „Kalina” **54 osoby**,
 - ŚDS „Kalina” – **54 osoby**,
 - OWDR „Kalina” podopieczni mają możliwość korzystania z szeroko rozumianej rehabilitacji, zarówno w zakresie sprawności ruchowej i umysłowej. W przeciągu 2021 r. z takiej formy wsparcia skorzystało łącznie **33 osoby**, w tym: 23 podopiecznych pobytu całodobowego i 10 osób korzystających z dziennej formy wsparcia,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy „Mozaika” – **188 osób**.
3. Na rehabilitację osób niepełnosprawnych w budżecie Miasta na 2021 rok była przeznaczona kwota 100 000 zł. Zadanie to za kwotę 93 540 zł realizowało pięć podmiotów: Lubelski Związek Inwalidów Narządu Ruchu, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Stoneczko”, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Lublinie, Stowarzyszenie Rodzin Osób z Zespołem Downa „Ukryty Skarb” oraz Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną „CAMINO”. Różnymi działaniami tj. hipoterapia, rehabilitacja ruchowa w miejscu zamieszkania, integracja sensoryczna, socjoterapia, zajęcia logopedyczne ww. organizacje objęły łącznie 98 osób z różnymi niepełnosprawnościami.

B.5.4.10. Realizacja działań o charakterze integracyjnym

Wskaźniki:

- liczba imprez o charakterze integracyjnym/osób w nich uczestniczących – **149 / ok. 2 622**

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) W roku 2021 w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON organizacje pozarządowe zorganizowały **4 imprezy o charakterze integracyjnym** dla 130 osób;
- 2) **MOPR Lublin** - 1 impreza - liczba uczestników - 180, w tym osób niepełnosprawnych – 30. W dniu 14 grudnia 2021 r. na osiedlu im. A. Mickiewicza LSM w Lublinie, Filia Nr 3 Miejskiego Ośrodka Rodziny w Lublinie zorganizowała wspólne ubieranie osiedlowej choinki. Celem inicjatywy była integracja mieszkańców osiedla, w tym: seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci z osiedlowych szkół i przedszkoli oraz lokalnych instytucji i organizacji. Harmonogram wydarzenia obejmował ubieranie osiedlowej choinki ozdobami z recyklingu, wspólne kolędowanie oraz słodki upominek. Organizatorzy i partnerzy inicjatywy: Filia nr 3 MOPR, Filia nr 13 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego, Dom Kultury LSM, Klub Aktywnego Seniora LSM, Szkoła Podstawowa nr 22, 29, Przedszkola Nr 47, 36, 33, Administracja i Rada Osiedla im. A. Mickiewicza;
- 3) **DPS „Betania”** - 9 imprez, 47 osób uczestniczących;
- 4) **DPS im. św. Jana Pawła II** – 4 spotkania / 23 osoby. W ciągu roku 2021 grupa 23 mieszkańców mieszkań chronionych uczestniczyła w 2 spotkaniach o charakterze integracyjno-rekreacyjnym, 1 spotkaniu przy grillu oraz w spotkaniu z okazji rocznicy nadania DPS imienia św. Jana Pawła II;
- 5) **DPS „Kalina”** - 1 inicjatywa, uczestniczyło około 100 osób. Opis: we wrześniu 2021 roku, przy współudziale ŚOW „Kalina” i ŚDS „Kalina” i OWDR „Kalina” zorganizowano imprezę integracyjną na świeżym powietrzu. W sumie w imprezie wzięło udział ok. 100 osób;
- 6) **Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie** – 23 wydarzenia, w których uczestniczyły łącznie 524 osoby, m.in. Dzień Kobiet, otwarcie Ogólnopolskiej Wystawy Puzzli (ekspozycja stała), Dzień Matki, Koncerty z cyklu Poranki Muzyczne, Festyn Integracyjny, udział kilku mieszkańców w nagraniu płyty, Turniej Warcabowy, Koncert z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora i inne;

- 7) **DPS im. W. Michelisowej w Lublinie** - 6 imprez, 20 osób uczestniczących, m.in. Dzień babci, Spotkanie Noworoczne, Tłusty Czwartek, gry i zabawy integracyjne, Powitanie lata, Międzynarodowy Dzień Seniora, wjazdy do zaprzyjaźnionego DPS-u;
- 8) **Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko** – 1 inicjatywa / 26 osób. Udział w akcji „Gwiazdka dla Babci i Dziadka” zorganizowanej z inicjatywy Spółdzielni Socjalnej B2B – Wsparcie dla Biznesu;
- 9) **DPS MTK**: 2 imprezy, 50 osób uczestniczących;
- 10) **Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie** - 12 imprez /138 osób uczestniczących:
 - **Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Benjamin”** - 11 wydarzeń, m.in.:
 - Spotkanie wielkanocne – uczestniczyło 10 osób,
 - „Pożegnanie lata” – uczestniczyło 17 osób,
 - Spotkanie Mikołajkowe – uczestniczyło 9 osób,
 - Kolacja Wigilijna – uczestniczyło 12 osób,
 - Uroczyste świętowanie urodzin uczestników ośrodka – 7 spotkań – po 6 osób każde,
 - **Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną** - 1 wydarzenie („Piknik Rodzinny” w DOA) – 48 osób;
- 11) **ŚDS „Kalina”, DPS „Kalina”, OWDR „Kalina” i SOW „Kalina”** - 1 wspólna impreza integracyjna na świeżym powietrzu. W sumie w imprezie wzięło udział ok. 100 osób;
- 12) **ŚDS „Akademia Artystyczna”** – 4 imprezy, 635 osób uczestniczących;
- 13) **ŚDS „Misericordia”** - 2 imprezy o charakterze integracyjnym dla uczestników, ich rodzin i przyjaciół, w których uczestniczyło łącznie 110 osób;
- 14) **ŚDS „Mozaika”** - 63 imprezy, 150 osób uczestniczących;
- 15) **ŚDS „Absolwent”** – 16 działań / łącznie 389 osób, w tym:
 - wyjście do Ogrodu Botanicznego – 16 uczestników,
 - wyjście do Parku Ludowego – 25 uczestników,
 - wyjście Parku Zawilcowa – 30 uczestników,
 - Spotkania Artystów Nieprzetartego Szlaku pn. „Marzenia” – 30 uczestników,
 - Zwiedzanie Starego Miasta – 29 uczestników,
 - Spotkania z ratownikiem WOPR – 26 uczestników,
 - Spotkanie z górnikiem (z okazji Barbórki) – 23 uczestników,
 - Wystawa muzealna na Zamku Lubelskim - 32 uczestników,
 - Pięciodniowa wycieczka z cyklu „Akademia Podróżnika – Szlakiem Polskiej Państwowości – Poznań, Gniezno, Kruszwica” – 42 uczestników,
 - Rozgrywki sportowe (BOCCIA 2021) – 4 uczestników,
 - Rozgrywki sportowe (Bieg Solidarności) – 2 uczestników,
 - Spotkanie z Piosenką „Marzenia/relacje” - 33 uczestników,
 - Przegląd Małych Form Artystycznych – 20 uczestników,
 - Seans filmowy w kinie (czerwiec 2021 r.) – 25 uczestników,
 - Seans filmowy w kinie (sierpień 2021 r.) – 41 uczestników,
 - Seans filmowy w kinie (październik 2021 r.) – 11 uczestników.

B.5.4.11. Realizacja Programów PFRON

Wskaźniki:

- wysokość wykorzystanych środków w poszczególnych Programach i ich obszarach (z wyłączeniem środków na wspieranie nauki na poziomie wyższym):
 - Program wyrównywania różnic między regionami III w obszarze E: **162 651,71 zł**
 - Program wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D: **173 000,00 zł**
 - Program „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar A: **5 950,00 zł**

Program „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar B: **120 775,09 zł**

Program „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar C: **252 675,00 zł**

Program „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar D: **29 558,58 zł**

Program „Zajęcia klubowe w „WTZ”: **51 300,00 zł**

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” Moduł III: **2 000 zł**

Program wyrównywania różnic między regionami III na poprawę funkcjonowania WTZ: **132 052,89 zł**

Program wyrównywania różnic między regionami III w zakresie modernizacji WTZ: **15 000 zł (środki Miasta na tzw. „wkład własny”)**

- liczba osób objętych wsparciem – **192**

Opis:

1. Miasto Lublin realizowało programy wyrównywania różnic między regionami III:
 - 1) Program wyrównywania różnic między regionami III w obszarze E:
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26 im. Janusza Korczaka w Lublinie (dofinansowanie w wysokości **162 651,71 zł**) jako element projektu „Termomodernizacja sześciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie” dofinansowanego w ramach RPOWL na lata 2014-2020;
 - 2) Program wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D:
Likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej Betania w Lublinie (dofinansowanie w wysokości **90 000,00 zł**);
Likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej Kalina w Lublinie (dofinansowanie w wysokości **83 000,00 zł**);
2. **MOPR:** W roku 2021 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar A – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu wypłacono dofinansowanie **dla 1 osoby w łącznej kwocie 5 950,00 zł**.
W roku 2021 dofinansowanie ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar B – Zadanie nr 1 lub 3 lub 4 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania wypłacono dla **29 osób w łącznej kwocie 116 775,09 zł**.
W roku 2021 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar B – Zadanie nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania wypłacono dofinansowanie dla **3 osób w łącznej kwocie 4 000 zł**.
W roku 2021 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar C – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym wypłacono dofinansowanie dla **3 osób w łącznej kwocie 60 000,00 zł**.
W roku 2021 o ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar C – Zadanie nr 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne wypłacono dofinansowanie **dla jednej osoby w łącznej kwocie 180 000 zł** – proteza na poziomie IV jakości.
W roku 2021 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar C –

Zadanie nr 5 pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego wypłacono dofinansowanie dla **2 osób w łącznej kwocie 12 675,00 zł.**

W roku 2021 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową Obszar D pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej wypłacono dofinansowanie dla **16 osób w łącznej kwocie 29 558,58 zł.**

W roku 2021 w ramach programu „Zajęcia klubowe w „WTZ” wypłacono łącznie 51 300,00 zł dla 2 klubów działających na terenie Miasta Lublin.

W roku 2021 w ramach Modułu III programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym uszkodzonym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” wypłacono łącznie 2 000 zł dla **2 osób.**

3. **Wydział Inwestycji i Remontów:** w ramach termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26, przy ul. Bronowickiej 21 wykorzystano dofinansowanie ze środków PFRON w kwocie: 162 651,71 zł.

4. Dzięki zawartej w 2021 r. przez Miasto Lublin z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowie o realizację przez samorząd powiatowy „Programu wyrównywania różnic między regionami III” zostały zrealizowane projekty w 3 warsztatach terapii zajęciowej, działających na terenie miasta Lublin, dzięki którym została poprawiona infrastruktura funkcjonujących warsztatów.

Na podstawie uzyskanych z PFRON środków Miasto Lublin przekazało łącznie 132 052,89 zł (słownie: sto trzydzieści dwa tysiące pięćdziesiąt dwa złote 89/100). Pomoc finansowa została przekazana dla:

- Fundacji Teatrotterapia Lubelska z ul. Młodej Polski 32/144 na poprawę funkcjonowania warsztatu terapii zajęciowej przy ul. Jastrzębiej 3,
- Stowarzyszenia „Źródło” Osób Niepełnosprawnych Umysłowo ich Rodzin i Przyjaciół z ul. Gospodarczej 32 na poprawę funkcjonowania warsztatu terapii zajęciowej przy ul. Radzyńskiej 3,
- Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” ul. Abramowickiej 2 na poprawę funkcjonowania warsztatu terapii zajęciowej przy ul. Głuskiej 138.

Dzięki pozyskanym środkom do warsztatów terapii zostały zakupione elementy wyposażenia, służące rehabilitacji uczestników, tj.: kamery cyfrowe ze statywami, wideo, ploter, czy też komputer. Zostały wymienione drzwi, zmodernizowane łazienki, szatnia, klatka schodowa, kotłownia, jak również wybudowana wiata śmietnikowa. Dzięki podjętym inwestycjom poprawiły się warunki Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz wymogi sanitarne. Poprawione warunki pracy wpłynęły bezpośrednio na jakość i skuteczność prowadzonej wśród uczestników rehabilitacji. Zwiększyło się poczucie zadowolenia z przebywania w odnowionych i estetycznych pomieszczeniach. Polepszyło się i usprawniło codzienne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami.

Z efektów dofinansowania skorzystało łącznie 100 uczestników warsztatów terapii zajęciowej. (4 warsztaty; kwota 132 052,89 zł).

Jednocześnie ze środków pochodzących z budżetu miasta Lublin wsparte zostały działania Charytatywnego Stowarzyszenia Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” w zakresie modernizacji warsztatu terapii zajęciowej, który mieści się w Lublinie przy ul. Głuskiej 138. Jest to wkład do „Programu wyrównywania różnic między regionami III”, który jest realizowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Kwota 15 000 zł pochodząca z tzw. „wkładów własnych” pozwoliła zmodernizować: łazienki, klatkę schodową i szatnie. Stowarzyszenie „Misericordia” otrzymało uzupełnienie wkładu w ramach zadania skierowanego do mieszkańców Lublina, organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust 3 ustawy, działających na terenie Lublina, realizowanych przez organizacje w ramach programów finansowanych ze środków

pochodzących spoza budżetu Miasta Lublin. (1 warsztat, 35 uczestników, kwota 15 000 zł – środki Miasta Lublin na tzw. „wkład własny”).

B.5.4.12. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis - 1

Opis:

DPS im. św. Jana Pawła II Mieszkania Chronione - w ramach integracji zawodowej i społecznej w 2021 roku, 8 mieszkańców mieszkań chronionych było zatrudnionych na umowę o pracę.

B.5.5. Realizacja różnych form wsparcia kierowanego do opiekunów/rodzin osób z niepełnosprawnościami

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.5.5.1. Realizacja i rozwój różnych form opieki wytchnieniowej

Wskaźniki:

- liczba miejsc całodobowej opieki wytchnieniowej/liczba osób objętych wsparciem – **7/18**
- liczba miejsc opieki wytchnieniowej dziennej/liczba osób objętych wsparciem w danym roku – opieka dzienna w miejscu zamieszkania **251 osób** (w tym 8 dzieci)
- liczba godzin usług realizowanych w miejscu zamieszkania w ramach opieki wytchnieniowej – **48 454 godziny**
- liczba godzin szkoleń kierowanych do opiekunów/liczba osób uczestniczących

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) Głównym celem Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021, finansowanego ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi. Członkowie rodzin lub opiekunowie otrzymali wsparcie w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki nad osobą niepełnosprawną. Z usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej w 2021 r. **skorzystało 251 osób** (w tym 8 dzieci) na łączną **liczbę godzin – 48 454**. W ramach prowadzonych działań pracownicy poszczególnych Filii MOPR w Lublinie propagowali informacje nt. Programu „Opieka wytchnieniowa” wśród beneficjentów pomocy społecznej.
- 2) **ZOW - Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Benjamin”** – 1 miejsce całodobowej opieki wytchnieniowej / skorzystały 2 osoby,
- 3) **ŚOW „Kalina”** - 6 miejsc całodobowej opieki wytchnieniowej / skorzystało 16 osób.

B.5.5.2. Przeprowadzanie kursów i szkoleń przygotowujących do pracy z osobami niepełnosprawnymi

Wskaźniki:

- liczba kursów i szkoleń – **42**

- liczba przeszkolonych osób – **335**

Opis:

Liczba kursów i szkoleń – **42 kursy i szkolenia**, w tym:

- **ZOW** - liczba kursów i szkoleń: **30**, liczba przeszkolonych osób – 173,
- **DPS „Kalina”** - **2 szkolenia**, 40 pracowników, w tym: 25 pracowników wzięło udział w organizowanym przez SENI - producenta materiałów opatrunkowych i środków pomocniczych szkoleniu z przestrzegania praw mieszkańców, 15 pracowników wzięło udział w dwudniowym szkoleniu współfinansowanym w 80% ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego z zakresu. Prawa mieszkańców domu pomocy społecznej oraz metody pracy z mieszkańcami w warunkach pandemii,
- **ŚDS „Kalina”** – **1 szkolenie** / liczba przeszkolonych osób – 3,
- **ŚOWS „Kalina”** - **1 szkolenie** dla 2 osób,
- **OWDR „Kalina”** - **1 szkolenie** / 80 osób. Szkolenie pn. „Psychologiczne aspekty opieki nad osobami starszymi w okresie pandemii: samotność, depresja, stany lękowe”,
- **ŚDS „Absolwent”** - **3 szkolenia** dla 11 osób, w tym: kurs na kierownika wypoczynku (1 osoba), Kurs instruktora i sędziego BOCCIA (1 osoba), szkolenie pn. „Stres i wypalenie zawodowe” (9 osób),
- **ŚDS „Akademia Artystyczna”** - **4 szkolenia** / 26 osób, m.in. współorganizacja międzynarodowego projektu "Erasmus +", szkolenie pn. „Poradzimy sobie z ryzykiem”, szkolenie „ZOOM - praca zdalna - jak prowadzić pracę zdalną”, „Rozwój emocjonalno-seksualny osób z niepełnosprawnością i/lub z autyzmem. Szanse i bariery”.

Liczba przeszkolonych osób – łącznie **335 przeszkolonych osób**.

B.5.5.3. Świadczenia pieniężne dla opiekunów osób zależnych, w tym świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne

Wskaźniki:

- liczba/wysokość świadczeń – **10 477 / 53 952 207,00 zł**

Opis:

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie realizował m.in. zadania z zakresu ustalania prawa i wypłaty świadczeń kierowanych do osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów. Wypłacono dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 893 rodzinom na **kwotę 1 106 420,00 zł**, zasiłki pielęgnacyjne 7 786 rodzinom na **kwotę 19 455 431,00 zł**, świadczenie pielęgnacyjne 1 455 rodzinom na **kwotę 31 428 385,00 zł**, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna 289 rodzinom na **kwotę 1 737 971,00 zł**, oraz świadczenia w ramach programu „Za życiem” 54 rodzinom na **kwotę 224 000,00 zł**.

B.5.5.4. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis – **2**

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) **MOPR w Lublinie** - w 2021 r. 23 środowiska zostały objęte wsparciem w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020-2021, realizowanego przez Stowarzyszenie Synergia w okresie 01.04.2021-30.09.2021 (40 godzin miesięcznie dla każdego beneficjenta).
- 2) **Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie** prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego - aktualnie zadanie realizowane w

ramach projektu LUBincludiON. Wypożyczalnia dysponuje 15 łózkami ortopedycznymi, 10 balkonikami oraz 5 krzesłkami kąpielowymi. Przeznaczona jest dla mieszkańców Miasta Lublin.

B.5.6. Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących działania kierowane do osób niepełnosprawnych i ich otoczenia

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.5.6.1. Zapewnienie dalszego funkcjonowania Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej

Wskaźniki:

- liczba organizacji pozarządowych współpracujących z LCAO – **62**
- liczba spotkań jednorazowych i cyklicznych – **845**

Opis:

Ze względu na pandemię COVID-19 oraz zalecenia dotyczące ograniczenia kontaktów społecznych. Wydział IPS w 2021 r. udzieliło 124 porad i indywidualnych konsultacji. Pracownicy Wydziału utrzymywali bieżący kontakt mailowy i telefoniczny z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Udostępnianych na co dzień było 6 pomieszczeń, w tym 2 sale konferencyjne. W 2021 r. organizacje pozarządowe spotkały się 845 razy (łącznie 5 594 godzin). Liczba spotkań jednorazowych: **47**. Liczba spotkań cyklicznych: **798**. Spotkania odbywały się w ścisłym reżimie sanitarnym. W 2021 r. podpisane były **62 porozumienia z organizacjami pozarządowymi**. W bazie informacji IPS znajdują się 84 organizacje i instytucje lubelskie, działające na rzecz mieszkańców miasta.

B.5.6.2. Działania realizowane przez NGO w ramach zadań zleconych, bądź z dofinansowaniem wkładu własnego

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych działań przez NGO – **13**

Opis:

1. **Wydział Partycypacji Społecznej:** W trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert (19a) zlecono organizacji pozarządowej – Stowarzyszenie Otwieracz realizację zadania pt. „Wzmocnienie dostępności - Grant na start”. Organizacja pozarządowa otrzymała dofinansowanie w wysokości 5 000 zł. W ramach projektu zakupiono:
 - sprzęt do audiodeskrypcji, który pozwala osobom z niepełnosprawnościami wzroku partycypować w wydarzeniach zarówno stowarzyszenia, jak i innych organizacji na terenie Miasta Lublin;
 - sprzęt do tworzenia audiodeskrypcji, który pozwala na tworzenie profesjonalnych nagrań audiodeskrypcji, skierowanych do organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i innych podmiotów. Zakupione narzędzia służą Stowarzyszeniu w realizacji zadań statutowych, wzmacniają dostępność lubelskich wydarzeń i pozwalają na uczestnictwo w nich osobom z niepełnosprawnościami.
2. W 2021 r. IPS ogłosiło 4 konkursy ofert na realizację zadań w ramach „Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021-2025” (w tym jedna oferta w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), z

dotacji którego **skorzystało 6 organizacji pozarządowych**. łączna wysokość środków na realizację zadań wyniosła 83 200,00 zł.

3. W roku 2021 organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta Lublin zrealizowały **4 imprezy** w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON.
4. 2 działania MOPR w Lublinie, w tym:
 - 1) Realizacja zadania w postaci **usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Zadanie w postaci usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w 2021 r. realizowały 2 podmioty: Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Lublinie oraz Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowało Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego.
 - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – 1 454 (w tym liczba osób niepełnosprawnych – 950),
 - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi – 1 435 (w tym liczba osób niepełnosprawnych – 904),
 - liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – 53 (w tym liczba osób niepełnosprawnych – 46). Spośród świadczeniobiorców usług opiekuńczych 34 osoby korzystały z dwóch form, tj. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
 - liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 64 (w tym liczba osób niepełnosprawnych – 56).
 - 2) Realizacja Programu **„Opieka wytchnieniowa”** – edycja 2021, finansowanego ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. W celu prawidłowej realizacji zadania ogłoszony został przez Prezydenta Miasta Lublin otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług opieki wytchnieniowej skierowanych do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długoterminowej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności w miejscu przebywania osoby niepełnosprawnej, mieszkańców Miasta Lublin w 2021 r. Na podstawie ogłoszonego konkursu wyłoniono zleceniobiorcę zadania, czyli Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy. Z usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej skorzystało w 2021 r. 251 osób (w tym 8 dzieci) na łączną liczbę godzin – 48 454. Osoby objęte Programem nie ponosiły odpłatności za przyznane usługi.

B.6. Mieszkalnictwo

B.6.1. Zwiększanie dostępu dla osób z niepełnosprawnościami do zasobu mieszkaniowego Miasta

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Spraw Mieszkaniowych, Zarząd Nieruchomości Komunalnych, i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.6.1.1. Diagnoza zapotrzebowania na lokale z zasobów komunalnych Miasta dla osób z niepełnosprawnościami – coroczna analiza stanu

Wskaźniki:

- liczba osób/rodzin z niepełnosprawnościami oczekujących na mieszkanie z zasobów komunalnych Miasta – **88** osób/rodzin oraz **38** ze stanowiska zamiany mieszkań

Opis:

1. **Wydział Spraw Mieszkaniowych:** 88 osób/rodzin ujętych w wykazach na zasadach ogólnych oraz 38 osób/rodzin ze stanowiska zamiany mieszkań.

B.6.1.2. Przyznawanie lokali z zasobów komunalnych zapewniających dostępność, zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- liczba mieszkań oddanych do remontu i przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności – **0**
- liczba przydzielonych mieszkań osobom/rodzinom z niepełnosprawnością – **66**

Opis:

1. W 2021 r. **Wydział Spraw Mieszkaniowych** nie remontował mieszkań przystosowanych do osób z niepełnosprawnością.
W 2021 r. zostało **wydanych 66 skierowań** do zawarcia umowy najmu dla osób/rodzin z niepełnosprawnością. Ponadto w 2021 roku **6 osób/rodzin** z niepełnosprawnością otrzymało lokale z tytułu **zamiany mieszkań**.

B.6.2. Rozwijanie sieci mieszkań wspomaganych (chronionych, treningowych, hosteli itp.)

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Spraw Mieszkaniowych, MOPR, Zarząd Nieruchomości Komunalnych, i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.6.2.1. Przekazywanie lokali miejskich na realizację wsparcia w formie mieszkalnictwa wspomagane

Wskaźniki:

- liczba przekazanych lokali – **0**

Opis:

W 2021 r. **Wydział Spraw Mieszkaniowych** nie przekazał lokali na ten cel.

B.6.2.2. Rozwój mieszkalnictwa wspomagane

Wskaźniki:

- liczba mieszkań wspomaganych (chronionych, treningowych, wspomaganych oraz hosteli etc.)/miejsc – **17 / 39**
- liczba osób korzystających ze wsparcia w danym roku w mieszkaniach chronionych, treningowych i wspomaganych oraz hostelach – **46**

Opis:

1. Przy **DPS im. Św. Jana Pawła II** w Lublinie funkcjonuje – **15 mieszkań chronionych**. Liczba **miejsc 33**, z tego 9 mieszkań treningowych oraz 6 mieszkań wspieranych. W 2021 r. w mieszkaniach chronionych przebywało **40 osób**. Dodatkowo w ramach projektu „LUBInclusiON – działania profilaktyczne i usamodzielniające w środowisku lokalnym oraz utworzenie nowych miejsc usług społecznych”, działa **2 mieszkania wspomagane** o liczbie **6 miejsc**, które prowadzi DPS im. Św. Jana Pawła II w Lublinie. W ciągu 2021 roku z pobytu w mieszkaniach skorzystało **6 osób**.

B.6.2.3. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis

B.7. Promocja pozytywnego wizerunku oraz osiągnięć osób z niepełnosprawnościami

B.7.1. Realizacja działań promujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.7.1.1. Organizacja działań promujących pozytywny wizerunek i osiągnięcia osób z niepełnosprawnościami

Wskaźniki:

- liczba projektów promujących pozytywny wizerunek i osiągnięcia osób z niepełnosprawnościami/liczba osób w nich uczestniczących – **16 / 933**
- liczba imprez, wydarzeń / liczba osób w nich uczestniczących – **19 / ok. 2 570**

Opis:

1. **Działania w zakresie pomocy społecznej:**
 - 1) w roku 2021 organizacje pozarządowe w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON, zrealizowały **4 imprezy** promujące pozytywny wizerunek i osiągnięcia osób z niepełnosprawnościami. W imprezach **uczestniczyło 120 osób**.
 - 2) DPS i OW **łącznie 14 projektów** w których **uczestniczyło łącznie 202**, w tym:
 - DPS „Betania” - 4 projekty / 26 osób uczestniczących,
 - DPS im. W. Michelisowej – 1 projekt - udział mieszkanki w konkursie plastycznym pt. „Otwórz Drzwi Swojej Domowej galerii” organizowanym przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie i Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin. Za swoją pracę mieszkanka otrzymała wyróżnienie,
 - Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Benjamin” – 1 projekt - Lubelski Turniej Boccia / 34 osoby uczestniczące,
 - ŚDS „Absolwent” - 8 projektów / 141 osób łącznie, m.in. Spotkania Artystów Nieprzetartego Szlaku „Marzenia”, Pięciodniowa wycieczka z cyklu Akademia Podróżnika – Szlakiem Polskiej Państwowości – Poznań, Gniezno, Rozgrywki sportowe BOCCIA 2021, Bieg Solidarności, Spotkanie z Piosenką „Marzenia” i inne.
2. **W zakresie kultury:**

Liczba projektów promujących pozytywny wizerunek i osiągnięcia osób z niepełnosprawnościami/liczba osób w nich uczestniczących – **15 wydarzeń, około 2 450** (liczba jest b. trudna do oszacowania, niektóre instytucje nie prowadzą statystyk).

3. W 2021 roku Miasto uzyskało środki w wysokości 10 000 zł na kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, która w pełni została wykorzystana przez dwie organizacje pozarządowe - Fundację (TPSW) Towarzystwo Przyjaciół Szalonego Wózkowicza i Stowarzyszenie „Otwieracz”. Warszawska Fundacja TPSW przeprowadziła dla dzieci z lubelskich przedszkoli zajęcia on-line, obejmując swoimi warsztatami 600 dzieci, z 35 oddziałów, w dziewięciu przedszkolach. Stowarzyszenie „Otwieracz” swoimi działaniami objęło 131 dzieci organizując 8 warsztatów pt: „Empaciaki”.
Razem zrealizowano 2 projekty, 731 dzieci uczestniczyło w warsztatach.

B.7.1.2. Rozwijanie pasji i zainteresowań osób z niepełnosprawnościami w różnym wieku

Wskaźniki:

- liczba projektów rozwijających pasje i zainteresowania osób z niepełnosprawnościami/liczba osób w nich uczestniczących – **15 / 85**
- liczba wydarzeń, imprez / liczba osób w nich uczestniczących – **164 / ok. 5 109**

Opis:

1. Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) w roku 2021 organizacje w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON zrealizowały **2 imprezy** promujące rozwijanie pasji i zainteresowań osób z niepełnosprawnościami w różnym wieku w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON. W imprezach **uczestniczyło 40 osób**.
- 2) Liczba projektów rozwijających pasje i zainteresowania osób z niepełnosprawnościami/liczba osób w nich uczestniczących – **12 projektów / 48 osób**, w tym:
 - DPS Betania - 1 projekt / 12 uczestników,
 - DPS Kalina - 4 projekty / 6 uczestników. W 2021 r. podopieczni DPS Kalina mieli możliwość zaprezentowania swoich osiągnięć w trakcie: XV Przeglądu Poezji Recytowanej i Śpiewanej osób niepełnosprawnych „O księżyc Twardowskiego, konkursu literackiego pt. „Moje pomysły na aktywną jesień życia”, konkursu „Aktywny senior”, konkursu plastycznego w CUS,
 - ŚDS „Absolwent” - 7 projektów / 99 uczestników, m.in. Spotkania Artystów Nieprzetartego Szlaku „Marzenia”, Rozgrywki sportowe BOCCIA 2021, Bieg Solidarności Przegląd Małych Form Artystycznych, „(Nie)Pełnosprawni są aktywni” – kurs kulinarny,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy „Mozaika” - 1 projekt/ 30 uczestników. Realizacja zadania publicznego współfinansowanego przez Gminę Lublin: „Ahoj przygodo II” – zajęcia teoretyczno-praktyczne propagujące uprawianie żeglarsstwa wśród osób z niepełnosprawnością. Projekt był kontynuacją zajęć mających miejsce w Mesie Mozaikowej i jego główna część odbywała się w Giżycku na jachcie „Płynący Obłok”. We wspólnym wyjeździe wzięło udział 30 osób (uczestników „Mozaiki”, ich rodziców, wolontariuszy i specjalistów).

2. Działania w zakresie kultury:

Liczba projektów rozwijających pasje i zainteresowania osób z niepełnosprawnościami/liczba osób w nich uczestniczących - **162 wydarzenia, około 5 069** (liczba jest b. trudna do oszacowania, niektóre instytucje nie prowadzą statystyk).

3. Na rozwijanie pasji i zainteresowań osób niepełnosprawnych w różnym wieku, w budżecie miasta Lublin przeznaczona była kwota 20 000 zł na rok 2021. Trzy organizacje zrealizowały

różne działania za kwotę 19 722,50 zł: Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Integracja”, Lubelski Związek Inwalidów Narządu Ruchu oraz Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Lublinie. Organizacje przeprowadziły np.: warsztaty kulinarne, warsztaty robienia zabawek, malowania na tkaninie, florystyczne, rejs jachtem czy turystykę osób z niepełnosprawnością ruchową. (3 projekty, 37 osób objętych zadaniem, 19 722, 50 zł kwota wykorzystana na ww. cel)

B.7.1.3. Inne działania służące realizacji celu

Wskaźniki:

- liczba działań + opis – **23 działań, 11 wydarzeń, 288 spotkań, 8 wyjazdów**

Opis:

Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) **DPS „Kalina”** - mieszkańcy korzystają z różnych form organizacji czasu wolnego tj. ćwiczenie procesów poznawczych (9 osób - 190 spotkań), kulinoterapia (5 osób - 8 spotkań), rękodzieło, muzykoterapia (12 osób - 32 spotkania), pogadanki zdrowotne, filmoterapia (13 osób – 10 spotkań), zajęcia indywidualne dostosowane do potrzeb podopiecznych, organizowane są spotkania okolicznościowe (jubileusze), udział w zajęciach relaksacyjnych (8 osób - 48 spotkań) itp. Uczestnicy skorzystali również z możliwości wyjazdu nad Zalew Zemborzycy (2 wyjazdy) i do Muzeum Bombki, Wyjazdu na Lawendowe Wzgórze – (3 wyjazdy), wyjazdu do Kazimierza Dolnego i Nałęczowa (2 wyjazdy) oraz wyjazdu do Ogrodu Botanicznego.
- 2) **ZOW - Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Benjamin”** 11 wydarzeń, w tym:
 - Udział we Wschodnioeuropejskim Festiwalu Cyrku „Cyrkulacje 2021”,
 - Udział we spektaklu „Elling” – wydarzenie przyjazne autyzmowi,
 - Współpraca z Galerią „Art. Brut” – Fundacja Teatrotterapia Lubelska,
 - Udział w warsztatach ceramicznych w pracowni „Kafel”,
 - Udział w „Hubertusie” w Stajni „Bogucin” – organizator ŚDS „Mozaika”,
 - Wyjście do Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Lublinie,
 - Wyjście do Ośrodka Jeździeckiego,
 - Wyjście do Ogrodu Botanicznego UMCS Lublin,
 - Wyjście do Muzeum Wsi Lubelskiej,
 - Stała współpraca z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. H. Łopacińskiego i Miejską Biblioteką Publiczną w budynku Centrum Kultury,
 - Udział w spotkaniu z aktorem Zbigniewem Byrskim,
 - Wyjścia w przestrzeń publiczną: galerie, restauracje.
- 3) **Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów "Kalina"** - Od 26.07.2021 rozpoczął świadczenie usług dzienny oddział Ośrodka Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów Kalina. Do 31.12.2021 roku ogółem z możliwości udziału w proponowanych przez placówkę zajęciach wzięło udział 10 osób. W trakcie pobytu w Ośrodku uczestnicy korzystają z różnorodnych form organizacji czasu wolnego tj. ćwiczenie procesów poznawczych, gry planszowe, kulinoterapia, szycie, rękodzieło, muzykoterapia, zajęcia plastyczne, pogadanki zdrowotne, wyjazd nad Zalew Zemborzycy i do Muzeum Bombki, wyjścia do parku sensorycznego, wyjścia na wystawę na Zamek w Lublinie i inne.
- 4) **ŚDS „Misericordia”** zrealizowali 23 działania promujące pozytywny wizerunek i osiągnięcia uczestników:
 - 2 kiermasze rękodzieła uczestników ŚDS „Misericordia”,
 - 2 realizacje artystyczne w Kościele Rektoralnym Św. Judy Tadeusza w Lublinie,
 - udział w akcji „Murem za polskim mundurem”,
 - współpraca ze Szkołą Podstawową nr 4 w Lublinie,

- zwiedzanie wystawy z okazji 30-lecia Charytatywnego Stowarzyszenia „Misericordia” pt. „Przegląd twórczości ŚDS” w Caritas Lublin,
- otwarcie stałej wystawy plenerowej w Galerii na Płocie,
- 15 wystaw indywidualnych i zbiorowych w Galerii przed Kaplicą.

B.7.2. Organizacja akcji i realizacja programów upowszechniających wiedzę o przyczynach i skutkach niepełnosprawności oraz sposobach jej zapobiegania

Realizatorzy: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR i inne wydziały, Biura i jednostki Miasta oraz podmioty zewnętrzne i organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne

B.7.2.1. Organizacja działań upowszechniających wiedzę o przyczynach i skutkach niepełnosprawności oraz sposobach jej zapobiegania

Wskaźniki:

- liczba działań/liczba osób w nich uczestniczących – **10 / 824**

Opis:

1. Działania w zakresie pomocy społecznej:

- 1) W roku 2021 organizacje pozarządowe w ramach zadań zleconych dofinansowanych ze środków PFRON zrealizowały **1 imprezę** promującą rozwijanie pasji i zainteresowań osób z niepełnosprawnościami w różnym wieku. W imprezie **uczestniczyło 10 osób**.
- 2) W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie nie realizował działań w zakresie realizacji programów upowszechniających wiedzę o przyczynach i skutkach niepełnosprawności. Ograniczenie działań środowiskowych wynikało ściśle z panującej sytuacji epidemiologicznej. Dodatkowo zaobserwowano znaczny spadek zainteresowania udziałem potencjalnych odbiorców w inicjatywach.

2. Straż Miejska zorganizowano zajęcia profilaktyczne w placówkach na terenie Miasta Lublin. Łącznie zrealizowano 9 programów profilaktycznych (stacjonarnie i zdalnie), takie jak:

- Owce w sieci;
- O Florce, która chciała zostać piłkarzem;
- Historia Maćka – opowieść o tolerancji;
- Odpowiedzialność karna nieletnich;
- Przemocy NIE;
- Dzik jest dziki, dzik jest zły;
- Bądź kumplem, nie dokuczaj;
- Bezpieczna droga do szkoły;
- Na straży porządku.

Powyższe zajęcia odbywały się w następujących placówkach: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2, ul. Głuska 5; Szkoła Podstawowa nr 32 z oddziałami integracyjnymi im. Pamięci Majdanka, ul. K. Przerwy-Tetmajera 2; Szkoła Podstawowa nr 28 im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej, ul. Radości 13; Szkoła Filialna dla Dzieci z Autyzmem SPS nr 26, ul. Kurantowa 5.

Łącznie programami **objęto 814 uczniów**.